

5

Inkomster

5 Inkomster

5.1 Sammanfattning

Under åren 1998–2000 var tillväxten i svensk ekonomi stark, vilket medförde att skatteintäkterna¹⁸ ökade. Trots genomförda skattesänkningar ökade skatteintäkterna med i genomsnitt drygt 6 procent per år. Perioden präglades även av en snabb prisutveckling på aktie- och fastighetsmarknaden, vilket resulterade i mycket stora kapitalvinster för hushållen. Inkomståret 2000 uppgick hushållens kapitalvinster till 133 miljarder kronor eller drygt 7 procent av BNP att jämföra med den historiskt genomsnittliga nivån på knappt 3 procent. Exklusive skatt på kapitalvinster utvecklades skatteintäkterna med drygt 5 procent per år. En bidragande orsak till utvecklingen var den sysselsättningsökning som skedde under dessa år. Antal arbetade timmar ökade med i genomsnitt 1,7 procent per år att jämföra med en ökning med i genomsnitt 0,4 procent per år under prognosperioden 2003–2006.

År 2001 utvecklades skatteintäkterna betydligt svagare. Skatteintäkterna minskade med 0,6 procentenheter, vilket förklaras dels av genomförda skattesänkningar, dels av lägre kapital- och bolagsvinster. Den underliggande utvecklingen, dvs. exklusive skattesänkningar, var positiv och uppgick till 1,2 procent. Löneskatterna, dvs. arbetsgivaravgifter och inkomstskatter, ökade däremot, trots skattesänkningar, med drygt 4 procent. Den svaga utvecklingen har fortsatt 2002 då skatteintäkterna beräknas ha ökat med

knappt 1 procent och förklaras främst av de skattesänkningar som genomfördes detta år. Den underliggande utvecklingen beräknas ha uppgått till 3 procent.

Tabell 5.1 Offentliga sektorns periodiserade skatter, offentliga sektorns inkomster enligt NR och statsbudgetens inkomster 2001–2006

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
<i>Miljarder kronor och procent</i>						
Offentlig sektor periodiserade skatter	1 177	1 188	1 252	1 299	1 353	1 411
Skatt på arbete	762	771	816	847	882	918
Skatt på kapital	117	109	114	120	128	137
Konsumtionsskatter	298	312	326	336	348	361
Övriga skatter	0	-4	-3	-4	-5	-5
Årlig förändring	-7	11	64	47	54	57
<i>Procent</i>	-0,6	0,9	5,4	3,8	4,2	4,2
Offentlig sektor enligt NR						
Skatter	1 212	1 201	1 241	1 290	1 342	1 400
Övriga inkomster	125	129	136	140	147	155
Totalt	1 337	1 330	1 377	1 430	1 489	1 555
Årlig förändring						
Skatter	74	-11	40	49	51	58
<i>Procent</i>	6,5	-0,9	3,4	4,0	4,0	4,3
Statsbudgetens inkomster						
Skatter	685	659	626	657	692	721
Övriga inkomster	71	71	67	65	66	65
Totalt	755	730	693	721	758	786
Årlig förändring						
Skatter	12	-25	-33	30	36	28
<i>Procent</i>	1,7	-3,7	-5,0	4,8	5,4	4,7
Övriga inkomster	-57	1	-4	-2	1	0
<i>Procent</i>	-44,5	0,8	-6,2	-3,1	1,4	-0,3
Skattekvot						
Enligt NR	54,0	51,8	51,5	51,2	50,9	50,8
Periodiserat	51,9	50,8	51,6	51,3	51,0	50,9
Exkl. transferer.	48,3	47,0	47,1	46,9	46,7	46,5

Anm.: Beloppen är avrundade och summerar därför inte alltid. I skattekvoten enligt NR ingår även skatter till EU.

¹⁸ Skatteintäkter, dvs. periodiserade skatter, har en direkt koppling till det aktuella årets skatteregler och makroekonomiska förutsättningar i form av timlön, sysselsättning, inflation, m.m.

Under prognosperioden 2003–2006 beräknas skatteintäkterna öka med i genomsnitt 4,4 procent per år eller med totalt 223 miljarder kronor. Den underliggande utvecklingen, dvs. justerat för regeländringar inklusive pensionsomläggningen 2003, är lägre och beräknas uppgå till 3,9 procent. Den årliga ökningen av den offentliga sektorns skatteintäkter varierar mellan 47 och 64 miljarder kronor. Den stora ökningen 2003 förklaras av övergången från nettopensioner till beskattade bruttopensioner, vilket ökar skatteintäkterna med nära 13 miljarder kronor. Dessa intäkter innebär dock ingen budgetförstärkning eftersom de motsvaras av ökade pensionsutbetalningar på budgetens utgiftssida.

Den offentliga sektorns finansiella sparande, vilket är ett av regeringens budgetpolitiska mål, baseras på den redovisning av skatter som nationalräkenskaperna (NR) tillämpar. Denna redovisningsmetod skiljer sig från den periodiserade, dvs. de ovan beskrivna skatteintäkterna, framför allt genom att vissa skatter redovisas det år de debiteras istället för det år de avser.¹⁹ Under prognosperioden ökar skatterna enligt NR med i genomsnitt 3,9 procent per år eller med totalt 199 miljarder kronor, vilket är 24 miljarder kronor lägre än för de periodiserade skatterna.

Statsbudgetens skatteinkomster ökar under prognosperioden med i genomsnitt 2,2 procent per år eller med totalt 61 miljarder kronor. Den svaga ökningen beror på omläggningen av den kommunala momskompensationen. Från och med budgetåret 2003 redovisas kompensation för mervärdesskatt till kommuner och landsting på budgetens inkomstsida, vilket minskar statsbudgetens inkomster med 31 miljarder kronor i år. Den underliggande utvecklingen uppgår till 98 miljarder kronor.

Övriga inkomster på statsbudgeten minskar under prognosperioden med 6 miljarder kronor. Exklusive inlevererat överskott från Riksbanken och försäljningsinkomster är inkomsterna tämligen stabila. Sammanlagt beräknas de övriga inkomsterna uppgå till 65 miljarder kronor 2006.

Skatteintäkterna som andel av BNP, skattekvoten, definierad enligt nationalräkenskaperna

uppgick 2001 till 54,0 procent och minskade till 51,8 procent 2002. Den stora minskningen förklaras av den ofullständiga periodisering som NR tillämpar. Den periodiserade skattekvoten uppgick till 51,9 procent 2001 och minskade till 50,8 procent 2002. Av minskningen förklaras 1 procentenhet av genomförda skattesänkningar. År 2003 beräknas skattekvoten öka dels till följd av höjda kommunala utdebiteringar, dels till följd av pensionsomläggningen. Åren därefter minskar skattekvoten och beräknas uppgå till 50,9 procent 2006. Skattekvoten exklusive skatt på transfereringar beräknas 2002 ha uppgått till 47,0 procent. Under prognosåren beräknas skattekvoten totalt minska med 0,5 procentenheter och uppgå till 46,5 procent 2006. I avsnitt 5.6 finns en utförligare redovisning av skattekvoterna, både den svenska samt för ett antal OECD-länder.

Tabell 5.2 Offentliga sektorns periodiserade skatter, offentliga sektorns inkomster enligt NR och statsbudgetens inkomster. Differenser jämfört med budgetpropositionen

	2001	2002	2003	2004
<i>Miljarder kronor</i>				
Offentlig sektor, periodiserade skatter	2,5	-5,2	-9,8	-10,3
varav				
skatt på löner	3,3	2,6	1,4	-1,4
skatt på kapital	-1,7	-8,6	-12,7	-13,8
konsumtionsskatter	0,3	3,9	2,5	4,3
övriga skatter m.m.	0,6	-3,1	-0,9	0,6
Offentlig sektor enligt NR				
Skatter		7,7	-5,2	-5,1
Övriga inkomster		0,3	4,2	3,4
Statsbudgetens inkomster		5,5	-8,3	-8,7
Skatter		5,7	-11,2	-10,5
Övriga inkomster		-0,2	2,8	1,8

Anm.: Jämförelsen med budgetpropositionen är korrigerade för ändrade redovisningsprinciper för mervärdesskatt m.m. Beloppen är avrundade och summerar därför inte alltid.

Skatteintäkterna 2001 blev drygt 2 miljarder kronor högre jämfört med beräkningen till budgetpropositionen för 2003, se tabell 5.2. År 2002 har skatteintäkterna reviderats ned 5 miljarder kronor. Skatt på kapitalvinster och bolagsskatter har justerats ned 3 respektive 5 miljarder kronor, medan skatt på löner och konsumtionsskatter har justerats upp 3 respektive 4 miljarder kronor. Övriga skatter har justerats ned 3 miljarder kronor, främst till följd av att restförda skatter har ökat. Revideringarna för 2003 och 2004 följer i stort sett samma mönster och förklaras av en svagare tillväxt i ekonomin.

¹⁹ Fr.o.m. 2003 kommer nationalräkenskaperna att redovisa fullt ut periodiserade skatter.

Tabell 5.3 Bruttoeffekter av regeländringar 1999–2004

Miljarder kronor

	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Statlig inkomstskatt	-5,7	-0,8	-2,4	-1,3		
Sänkt skatt från 25 till 20 % på inkomster upp till övre skiktgräns	-4,2					
Fast belopp 200 kr	-1,3					
Begränsat avdrag för allmän pensionsavgift		1,4	1,4	1,3		
Höjd övre (25 %) och nedre (20 %) skiktgräns		-2,2	-3,3	-2,4		
Höjt grundavdrag			-0,4	-0,2		
Övrigt	-0,2		-0,1			
Kommunal inkomstskatt	-0,7	5,9	4,7	3,4	13,7	
Förändrad medelutdebitering	-1,7	1,0	1,7		8,4	
Fast belopp 200 kr	1,3					
Begränsat avdrag för allmän pensionsavgift		5,0	5,2	5,2		
Höjt grundavdrag			-2,0	-1,8	-7,3	
Pensionsomläggning 2003					12,6	
Övrigt	-0,3	-0,1	-0,2			
Skattereduktioner	-3,2	-15,8	-16,9	-22,4	4,3	
Skattereduktion för låg- och medelinkomsttagare (1 320 kr)	-3,2		-0,3	-1,6	4,3	
Skattereduktion för allmän pensionsavgift		-15,8	-16,6	-17,3		
Skattereduktion för fackföreningsavgift				-3,5		
Inkomstskatt företag	-2,5	2,0	-3,1			
Återföring från periodiseringsfond		2,5	1,5			
Återföring från skatteutjämningsreserv upphör			-2,1			
Förlängd periodiseringsfond från 5 till 6 år	-2,5					
Höjd avsättning till periodiseringsfond från 20 till 25 %			-2,5			
Återköp egna aktier, sänkt skatt investmentbolag		-0,5				
Socialavgifter och allmän pensionsavgift	0,9	-0,7	-0,9	-0,4		
Höjt tak för allmän pensionsavgift från 7,5 till 8,06 basbelopp	0,9					
Höjd allmän pensionsavgift från 6,95 till 7,00 %		0,5				
Sänkta socialavgifter från 33,06 till 32,92 till 32,82 %		-1,2	-0,9			
Nedsättning stödrområde A				-0,4		
Kapitalskatter	-2,0	-0,6	-4,0	-1,8	-0,3	-0,2
Sänkt skattesats, markvärde för vattenkraft från 2,21 till 0,5 %	-1,2					
Sänkt skattesats för hyreshus, bostadsdel 1989/90 från 1,2 till 0,6 %		-0,2	0,2			
Hyreshus–bostadsdel, återinförd omräkning			3,0			
Hyreshus–bostadsdel, sänkt skattesats från 1,5 till 1,3 till 1,2 till 0,5 %	-0,8	-0,4	-4,0			
Småhus återinförd omräkning			3,5			
Småhus, sänkt skattesats från 1,5 till 1,0 %			-5,8			
Begränsningsregel fastighetsskatt, nytt taxeringsförfarande			-0,2		-0,3	-0,2
Höjda fribelopp för förmögenhetsskatt			-2,2	-1,8		
Höjd kapitalvinstskatt för privatbostäder från 15 till 20 %			1,5			
Energiskatter		1,7	3,3	1,8	1,7	0,3
Höjda energiskatter		1,8				
Sänkta energiskatter jordbruk		-0,1	-0,3			
Höjd CO2-skatt			1,0	0,9	0,9	
Höjd el-skatt med 1,8, 1,2 resp. 2,5 öre/kWh			2,3	0,9	1,8	
Höjd dieselskatt med 10 öre/liter			0,3			
Biodrivmedel, alkylatbensin					-1,0	
Ändrade regler för kraftvärmeverk						0,3
Övrigt		-0,2	-1,4	-3,0	0,4	-1,8
Avfallsskatt		1,1		0,1	0,3	
Anställningsstöd för långtidsarbetslösa		-1,3	-0,1			
Kompetensutveckling						-0,6
Naturgrusskatt					0,1	
Bredbandsanslutning				0,0		
Sjöfartsstöd			-0,2	-1,1		
Sänkt mervärdesskattesats för personbefordran från 12 till 6 %			-1,0			
Sänkt mervärdesskattesats på böcker och tidskrifter från 25 till 6 %				-1,3		
Sänkt skatt på vissa byggtjänster					-0,1	-1,2
Sänkt skatt på vin				-0,6		
Slopod försäljningskatt på lätta lastbilar m.m.			-0,3			
Tobaksskatt, höjd skatt på lågpriscigaretter					0,1	
Vägtrafikskatt			0,2	-0,1		
Totala regeländringar	-13,2	-8,5	-20,7	-23,7	19,8	-1,7
Totala regeländringar, exklusive pensionsomläggningen	-13,2	-8,5	-20,7	-23,7	7,2	-1,7

5.1.1 Makroekonomiska förutsättningar

Prognosen över skatteintäkterna baseras på de makroekonomiska förutsättningar som finns redovisade i bilaga 1, Svensk ekonomi. I tabell 5.4 redovisas de antaganden som har störst inverkan på skatteintäkterna samt förändringar i förhållande till budgetpropositionen för 2003.

Tabell 5.4 Antaganden och förändringar jämfört med budgetpropositionen

*Timlön, arbetade timmar, utbetald lönesumma, hushållens konsumtionsutgifter och KPI: årlig procentuell förändring.
Prisbasbelopp och skiktgräns: kronor*

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Timlön	4,3	4,0	3,5	3,5	3,5	3,5
Diff. BP2003	0,0	0,3	0,0	0,0		
Arbetade timmar i lönesumman	1,2	-0,9	-0,4	0,5	0,7	0,6
Diff. BP2003	0,1	-0,4	-0,9	0,0		
Utbetald lönesumma	5,8	3,9	3,1	4,0	4,4	4,3
Diff. BP2003	0,2	0,2	-0,9	-0,2		
Hushållens kons. utgifter i löpande priser	2,3	3,3	4,4	4,0	4,3	4,3
Diff. BP2003	0,5	-1,1	-0,0	-0,4		
KPI juni-juni	2,7	1,8	2,4	1,7	2,3	2,0
Diff. BP2003	0,0	0,0	0,2	-0,3		
Kommunal medelutdeb.	30,53	30,52	31,17	31,17	31,17	31,17
Diff. BP2003	0,0	0,0	0,4	0,4		
Prisbasbelopp	36 900	37 900	38 600	39 600	40 300	41 200
Diff. BP2003	0	0	0	100		
Skiktgräns	252 000	273 800	284 300	296 900	307 800	321 000
Diff. BP2003	0	0	0	800		
Övre skiktgräns	390 400	414 200	430 000	449 000	465 500	485 500
Diff. BP2003	0	0	0	1 100		

År 2002 minskade antal arbetade timmar i lönesumman med 0,9 procent. Arbetade timmar antas fortsätta minska 2003, för att därefter öka med i genomsnitt 0,6 procent per år. Enligt det preliminära utfallet från NR ökade lönesumman med 3,9 procent 2002. Sammanställningar från de månatliga skattedeklarationerna indikerar dock att lönesumman endast ökat med 3,4 procent under 2002. Denna ökningstakt stämmer även bättre överens med de bokförda skatterna under 2002. Prognosen för skatteintäkterna baseras därför på en lönesummeutveckling om 3,4 procent under 2002, vilket är något lägre jämfört med beräkningen till budgetpropositionen.

I beräkningen till budgetpropositionen antogs att medelutdebiteringen 2003 för kommuner och landsting skulle öka med 25 öre. De kommunala utdebiteringarna blev emellertid högre, vilket innebär att medelutdebiteringen ökade med 65 öre jämfört med 2002. Även inflationen beräknas bli högre 2003, vilket påverkar skiktgränser och prisbasbelopp för 2004.

5.1.2 Regeländringar

Utvecklingen mellan åren för de olika skatteslagen beror dels på de underliggande skattebasernas förändring, dels på beslutade eller föreslagna regeländringar. För att enklare kunna följa den underliggande utvecklingen av de olika skatteslagen redovisas i tabell 5.3 bruttoeffekterna av de viktigaste regeländringarna 1999–2004. Beloppen visar den årligt tillkommande intäktsförändringen till följd av ändrade skatteregler. Det är viktigt att understryka att de redovisade beloppen avser periodiserade bruttoeffekter, dvs. storleken på den initiala skatteändringen. Nettoeffekter beaktar även indirekta effekter på offentliga utgifter och andra skattebaser via förändringar i löner, priser och bolagsvinster. Effekterna på de kassamässiga inkomsterna och NR-inkomsterna är i regel mindre införandeåret eftersom bl.a. uppbördsförskjutningar och jämkningar måste beaktas.

5.1.3 Osäkerheten i skatteberäkningarna

Osäkerheten i bedömningen av olika skattebasers utveckling varierar mycket mellan olika skatter. Prognoser på lönebaserade skatter och konsumtionsskatter är beroende av hur väl antaganden om sysselsättning, timlön, konsumtion m.m. stämmer överens med den faktiska utvecklingen. I grova drag innebär en procents förändring av lönesumman att skattebasen förändras med 10 miljarder kronor och skatteintäkterna med 7–8 miljarder kronor. Om hushållens konsumtionsutgifter förändras med 1 procent leder det till förändrade momsintäkter med ca 1,2 miljarder kronor.

Tabell 5.5 Den offentliga sektorn skatteintäkter 2000–2006

Miljarder kronor

Inkomstår	Utfall 2000	Utfall 2001	Prognos				
			2002	2003	2004	2005	2006
Inkomstskatter	476,8	444,7	429,5	467,5	487,4	512,2	537,3
<i>Hushåll</i>	<i>386,7</i>	<i>373,0</i>	<i>361,5</i>	<i>397,3</i>	<i>413,7</i>	<i>431,3</i>	<i>449,6</i>
Kommunal skatt	336,3	359,4	377,3	406,7	422,6	438,6	456,6
Statlig skatt	33,5	34,6	33,8	34,7	35,5	38,2	39,2
Skatt på kapital	34,1	14,1	8,9	11,0	12,3	13,0	14,2
Skattereduktioner m.m.	-17,1	-35,2	-58,6	-55,1	-56,6	-58,5	-60,4
<i>Företag</i>	<i>85,8</i>	<i>66,9</i>	<i>63,8</i>	<i>65,7</i>	<i>69,1</i>	<i>76,0</i>	<i>82,7</i>
Inkomstskatt	72,5	52,1	50,4	53,2	56,7	61,4	65,9
Avkastningsskatt	13,0	14,6	13,3	12,3	12,1	14,4	16,5
Skattereduktioner m.m.	0,3	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
<i>Övriga inkomstskatter</i>	<i>4,2</i>	<i>4,8</i>	<i>4,3</i>	<i>4,4</i>	<i>4,6</i>	<i>4,9</i>	<i>5,1</i>
Socialavgifter och löneavgifter	376,0	398,7	413,7	424,9	440,9	459,0	477,5
Arbetsgivaravgifter	288,3	305,3	315,6	325,4	338,7	353,0	367,6
Egenavgifter	8,1	8,4	8,5	9,2	9,5	9,9	10,4
Allmän pensionsavgift	63,1	65,7	67,8	69,6	71,7	74,1	76,7
Särskild löneskatt	22,3	25,3	28,5	27,6	28,2	29,3	30,5
Nedsättningar	-5,9	-6,0	-6,7	-6,9	-7,2	-7,4	-7,7
Skatt på egendom	38,9	35,6	36,5	37,4	38,3	39,0	39,9
Fastighetsskatt	23,3	21,2	23,5	24,1	24,6	25,0	25,4
Förmögenhetsskatt	8,2	6,5	4,3	4,5	4,8	5,0	5,1
Arvs- och gåvoskatt	2,5	2,6	3,0	3,1	3,2	3,3	3,5
Stämpelskatt	4,9	5,4	5,8	5,7	5,7	5,8	5,8
Skatt på varor och tjänster	285,6	297,5	311,8	325,7	336,4	348,2	361,4
Mervärdesskatt	201,4	209,2	219,2	229,6	237,6	247,4	257,8
Tobaksskatt	7,7	8,1	8,4	8,7	8,9	9,3	9,7
Skatt på etylalkohol	4,9	4,9	5,1	4,6	4,3	4,4	4,5
Skatt på vin m.m.	3,6	3,7	3,5	3,6	3,8	4,0	4,2
Skatt på öl	2,4	2,4	2,6	2,6	2,7	2,8	2,9
Skatt på energi	50,4	53,6	57,2	60,1	62,3	63,2	64,8
Skatt på vägtrafik	7,0	7,7	8,2	8,2	8,3	8,4	8,5
Skatt på import	3,8	3,6	3,4	3,5	3,7	4,0	4,2
Övrigt	4,4	4,4	4,2	4,7	4,7	4,7	4,8
Övriga skatter	5,8	0,1	-4,0	-3,4	-3,9	-5,1	-5,4
Totala skatteintäkter	1 183,2	1 176,6	1 187,6	1 252,0	1 299,2	1 353,4	1 410,6
Kommunalskatt	336,3	359,4	377,3	406,7	422,6	438,6	456,6
Avgifter till pensionssystemet	147,0	153,7	158,3	162,2	168,1	187,1	194,4
Statens skatteintäkter	699,9	663,5	652,0	683,1	708,4	727,7	759,6

För kapitalbaserade skatter är osäkerheten betydligt större. Särskilt hushållens kapitalvinster och bolagens inkomstskatt är svårbedömda. Mellan 1998 och 2000 ökade kapitalvinsterna från 64 till 133 miljarder kronor. År 2002 beräknas kapitalvinsterna ha uppgått till 57 miljarder kronor, vilket motsvarar 2,4 procent av BNP. Under de senaste 10–15 åren har kapitalvinsterna uppgått till i genomsnitt knappt 3 procent av BNP. För prognosåren 2003 och 2004 antas kapitalvinsterna successivt öka för att 2006 uppgå till 2,9 procent av BNP.

Även bolagens inkomstskatt varierar mycket mellan olika år. År 2000 uppgick inkomstskatten till 72 miljarder kronor, vilket var en ökning med 19 miljarder kronor jämfört med 1999. År 2001 vände bolagsvinsterna ned, vilket minskade inkomstskatten till 52 miljarder kronor. Av inkomstskatten för 2000 beräknas omkring 10 miljarder kronor vara en engångseffekt till följd av utdelningar från försäkringsgivaren Alecta, vilket förklarar den snabba upp- och nedgången.

5.2 Offentliga sektorns skatter – periodiserad redovisning

Den periodiserade redovisningen visar de skatter som avser ett visst inkomstår. Dessa skatter har en direkt koppling till det aktuella årets skatte regler och de makroekonomiska förutsättningarna i form av timlön, sysselsättning, inflation m.m. I tabell 5.5 redovisas den offentliga sektorns skatteintäkter för perioden 2000–2006.

5.2.1 Inkomstskatt hushåll

Med början inkomståret 2000 inleddes en reform som innebär att löntagare och övriga personer med pensionsgrundande inkomster genom en skattereduktion kompenseras för effekterna av den allmänna pensionsavgiften. Skattereduktionen kombineras med en begränsad avdragsrätt för avgiften vid beräkningen av kommunal och statlig inkomstskatt. I det första steget av reformen var reduktionen 25 procent av den allmänna pensionsavgiften och avdraget 75 procent. Under det påföljande inkomståret sattes avdraget och reduktionen till vardera 50 procent. I det tredje steget, som genomfördes inkomståret 2002, höjdes skattereduktionen till 75 pro-

cent samtidigt som avdraget justerades ned till 25 procent. För att inte den begränsade avdragsrätten skulle öka andelen inkomsttagare som betalar statlig skatt höjdes både den nedre och övre skiktgränsen.

Statlig inkomstskatt

Miljarder kronor

	Utfall	Prognos				
	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Aktuell beräkning	34,6	33,8	34,7	35,5	38,2	39,2
Diff. BP2003	1,0	0,9	0,7	-0,9		

Statlig inkomstskatt tas ut med 20 procent på den del av den beskattningsbara inkomsten som för 2003 överstiger den nedre skiktgränsen på 284 300 kronor. Ytterligare 5 procent tas ut på den del som överstiger den övre skiktgränsen på 430 000 kronor.

För att förstärka kommunernas ekonomi har den s.k. 200-kronan sedan 1999 varit en kommunal inkomstskatt. I denna proposition föreslår regeringen en förlängning av denna ordning t.o.m. inkomståret 2004, vilket förklarar en stor del av ökningen av skatteintäkterna mellan 2004 och 2005.

Jämfört med beräkningen till budgetpropositionen är prognosen omkring 1 miljard kronor högre för 2001–2003. Förslaget om en förlängning av 200-kronan förklarar större delen av den nedrevidering som har gjorts för 2004.

Kommunal inkomstskatt

Miljarder kronor

	Utfall	Prognos				
	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Aktuell beräkning	359,4	377,3	406,7	422,6	438,6	456,6
Diff. BP2003	0,6	0,6	4,0	3,7		

Utvecklingen av den kommunala inkomstskatten beror huvudsakligen på hur löner, sysselsättning och beskattade transfereringar utvecklas samt på förändringar i kommunala utdebiteringar. Hushållens skattepliktiga inkomster redovisas i tabell 5.6.

Tabell 5.6 Skattepliktiga inkomster 2001–2006

Miljarder kronor

	Utfall	Prognos				
	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Löner	920	949	977	1 016	1 059	1 103
Pensioner	269	282	325	342	356	370
Transfereringar	93	99	100	96	95	96
Näringsverksamhet	43	43	44	46	48	50
Övrigt	26	27	27	28	29	30
Summa	1 352	1 400	1 473	1 529	1 588	1 650

Även regeländringar har betydelse för hur inkomstskatten utvecklas. Mellan 2002 och 2006 beräknas skatten öka med knappt 80 miljarder kronor. Den årliga förändringen under prognosperioden varierar mellan 16 och 29 miljarder kronor. Både den pågående inkomstskatte-reformen och pensionsomläggningen 2003 ökar inkomstskatten. Tabell 5.7 visar den underliggande utvecklingen efter det att inkomstskatten har korrigerats för regeländringar och för förändringar i den kommunala utdebiteringen. Den underliggande utvecklingen är betydligt jämnare och den årliga förändringen uppgår till mellan 15 och 18 miljarder kronor.

Tabell 5.7 Förändring av kommunalskatt

Miljarder kronor

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Årlig förändring	23	18	29	16	16	18
- Regeländringar	3	3	-7		-1	
- Pensionsomläggning			13			
- Utdebitering	2		8			
Underliggande	18	15	16	16	17	18

Anm.: Beloppen är avrundade och summerar därför inte alltid.

Av tabell 5.7 framgår att de senaste årens ändrade skatteregler haft stor inverkan på den kommunala inkomstskatten. Det skall dock påpekas att regeländringarna inklusive pensionsomläggningen inte påverkar kommunernas finanser eftersom effekten av dessa regleras på budgetens utgiftssida via det generella statsbidraget.

Jämfört med beräkningen till budgetpropositionen blev utfallet 0,6 miljarder kronor högre 2001. Även för inkomståret 2002 beräknas kommunskatterna bli 0,6 miljarder kronor högre. Inkomståret 2003 har prognosen justerats upp med 4 miljarder kronor. Höjningen förklaras i huvudsak av att kommunernas utdebiteringar blev högre än vad som antogs i beräkningen till budgetpropositionen. Effekten av höjda utdebiteringar motverkas dock till viss del av den höjning av grundavdraget, via utvidgad

grön skatteväxling, som riksdagen beslutade om hösten 2003, samt av minskade transfereringar bl.a. inom ohälsområdet.

Skattereduktioner m.m.

Miljarder kronor

	Utfall	Prognos				
	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Aktuell beräkning	-35,2	-58,6	-55,1	-56,6	-58,5	-60,4
Diff. BP2003	0,3	-0,5	-0,3	-0,0		

Under skattereduktioner m.m. redovisas nettot av skattereduktioner och ett antal beloppsmässigt mindre skatter. I tabell 5.8 redovisas de olika skattereduktionerna.

Tabell 5.8 Skattereduktioner 2001–2006

Miljarder kronor

	Utfall	Prognos				
	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Allmän pensionsavgift	-32,7	-51,0	-52,4	-53,9	-55,7	-57,7
Låg- och medelinkomsttagare	-3,0	-4,5	0,0	0,0	0,0	0,0
Fackavgift	0,0	-3,5	-3,5	-3,5	-3,5	-3,5
Fastighetsskatt	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2
Pensionärer	-0,3	-0,2	0,0	0,0	0,0	0,0
Sjöinkomster	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Bredband	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa	-36,4	-59,5	-56,2	-57,7	-59,6	-61,6

Anm.: Skattereduktion för anslutning till bredband uppgick till drygt 10 miljarder kronor 2001.

De totala reduktionerna uppgick till 36 miljarder kronor 2001. Ökningen 2002 beror dels på den höjda reduktionen för allmän pensionsavgift, dels på att skattereduktionen för låg- och medelinkomsttagare utvidgades till att även omfatta pensionärer. Dessutom infördes en skattereduktion för fackföreningsavgift och för avgift till arbetslöshetskassa.

År 2003 ersätts den särskilda skattereduktionen för låg- och medelinkomsttagare med ett höjt grundavdrag vilket leder till att skattereduktionerna minskar med 4,5 miljarder kronor.

Jämfört med beräkningen till budgetpropositionen ökar reduktionerna något under hela prognosperioden. Den allmänna pensionsavgiften ökar till följd av högre lönesumma, vilket ökar skattereduktionerna fr.o.m. 2001.

Skatt på kapitalinkomster

Miljarder kronor

	Utfall	Prognos				
	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Aktuell beräkning	14,1	8,9	11,0	12,3	13,0	14,2
Diff. BP2003	0,7	-2,8	-1,2	-0,7		

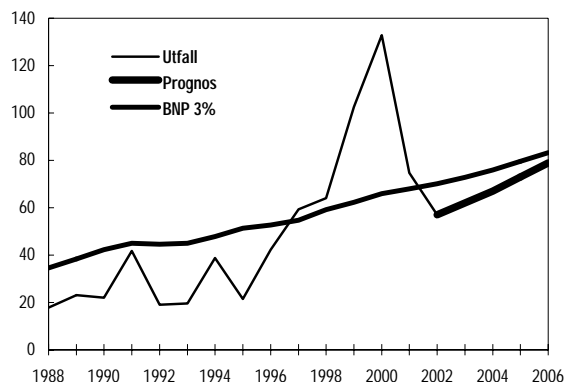
Skatt på kapitalinkomster utgörs av nettot av skatt på inkomsträntor, utdelningar och kapitalvinster samt skattereduktion för utgiftsräntor m.m.

Skatteintäkterna 2002 beräknas ha minskat med drygt 5 miljarder kronor jämfört med 2001, främst pga. av att kapitalvinsterna beräknas ha minskat från 75 till 57 miljarder kronor.

Utvecklingen av skatteintäkterna under prognosåren förklaras i huvudsak av att kapitalvinsterna på sikt förväntas anpassas till en långsiktig nivå motsvarande knappt 3 procent av BNP. Diagram 5.1 visar de beskattningsbara kapitalvinsterna under senare år samt den beräknade utvecklingen 2002–2006.

Diagram 5.1 Beskattningsbara kapitalvinster

Miljarder kronor

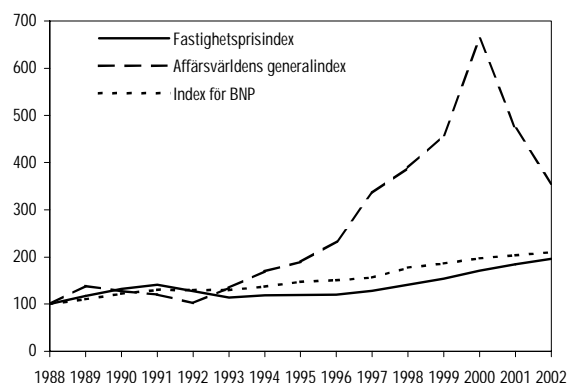

I diagram 5.2 redovisas hur BNP, Affärsvärldens generalindex och fastighetsprisindex har utvecklats under 1988–2002. Av diagrammet framgår att utvecklingen av kapitalvinster har ett positivt samband med utvecklingen på aktiemarknaden.

Jämfört med beräkningen till budgetpropositionen har intäkterna för inkomståret 2001 reviderats upp något. För 2002 och de därpå följande åren har prognosen justerats ned. För 2002 beräknas kapitalvinsterna ha uppgått till 57 miljarder kronor, vilket är 10 miljarder kronor lägre än i budgetpropositionen. Nedjusteringen baseras på hushållens kompletteringsbetalningar.

Diagram 5.2 BNP-, aktie- samt fastighetsprisindex

Index 1988=100

5.2.2 Inkomstskatt företag

Miljarder kronor

	Utfall	Prognos				
	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Aktuell beräkning	52,1	50,4	53,2	56,7	61,4	65,9
Diff. BP2003	-2,2	-5,1	-9,0	-10,0		

År 2002 beräknas intäkterna bli 1,7 miljarder kronor lägre än året innan. Minskningen förklaras av den fortsatt svaga konjunkturen och av att många företag antas utnyttja förlustavdrag från tidigare år. I beräkningen har även beaktats att tidigare avsättningar till periodiseringsfonder har återförts till beskattning.

År 2003 beräknas företagets inkomstskatt öka med knappt 2,9 miljarder kronor jämfört med 2002. Ökningen förklaras av att konjunkturen förväntas bli starkare, vilket påverkar driftsöverskottet inom företagssektorn och därigenom skatterna. Företagens skatteintäkter beräknas öka ytterligare under perioden 2004–2006, då den årliga ökningen av inkomstskatten beräknas bli i genomsnitt drygt 4 miljarder kronor.

Jämfört med beräkningen till budgetpropositionen blev intäkterna för 2001 drygt 2 miljarder kronor lägre än beräknat. Prognosen för 2002 är nedjusterad med 5,1 miljarder kronor, dels beroende på det låga utfallet för 2001, dels beroende på att företagets bokslut indikerar lägre vinstnivåer än vad som tidigare antogs. I kombination med en långsammare återhämtning av konjunkturen medför detta en nedjustering av prognosen för åren 2003 och 2004 med 9 respektive 10 miljarder kronor.

Avkastningsskatt

Miljarder kronor

	Utfall	Prognos				
	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Aktuell beräkning	14,6	13,3	12,3	12,1	14,4	16,5
Diff. BP2003	-0,2	-0,1	-1,9	-2,7		

Avkastningsskatt utgår på pensionssparmedel och kapitalförsäkringar. Underlaget för skatten utgörs av tillgångarnas värde vid årsskiftet multiplicerat med den genomsnittliga statslåneräntan året före inkomståret. Då det inte är praktiskt möjligt att beskatta den verkliga avkastningen används istället en schablonmässigt beräknad avkastning, vilken utgörs av den genomsnittliga statslåneräntan. Den schablonmässigt beräknade avkastningen kan för enstaka år vara både högre och lägre än den verkliga avkastningen men antas motsvara den faktiska avkastningen vid långsiktiga placeringar. Skatten beräknas som underlaget multiplicerat med en skattesats på 15 procent för pensionssparande och 27 procent för kapitalförsäkringar. Över 90 procent av avkastningsskatten för juridiska personer kan hänföras till pensionssparmedel.

År 2001 uppgick avkastningsskatten till 14,6 miljarder kronor. År 2002 beräknas skatteintäkterna ha minskat med 1,3 miljarder kronor. De lägre intäkterna förklaras främst av nedgången av den genomsnittliga statslåneräntan under 2001 med 38 räntepunkter, men även av den negativa värdeutvecklingen på aktiemarknaden under 2001.

År 2003 beräknas skatteintäkterna minska med ytterligare 1,0 miljarder kronor beroende på den fortsatta negativa värdeutvecklingen på aktiemarknaden under 2002. Att nedgången 2003 inte beräknas bli lika stor som för 2002 beror på att den genomsnittliga statslåneräntan för 2002 steg med 18 räntepunkter jämfört med 2001. År 2004 beräknas intäkterna minska med 0,2 miljarder kronor. Prognosen förklaras bl.a. av en lägre genomsnittlig statslåneränta med 40 räntepunkter, vilket delvis motverkas av en värdetillväxt av livbolagens tillgångar med 7 procent. Prognosen för 2005 och 2006 beror på en förväntad värdeutveckling av livbolagens tillgångar, men även på en högre statslåneränta.

Jämfört med beräkningen till budgetpropositionen blev utfallet 2001 något lägre. Även prognosen för 2002 är något lägre än beräkningen till

budgetpropositionen. För den reviderade prognosen 2003 svarar både en svagare utveckling på aktiemarknaden under den senare delen av 2002, och en lägre genomsnittlig statslåneränta under 2002, än vad som antogs i beräkningen till budgetpropositionen. Skatteintäkterna för 2004 har justerats ned främst till följd av att prognosen på livbolagens tillgångar har justerats ned jämfört med tidigare beräkning.

5.2.3 Socialavgifter och allmän pensionsavgift

Miljarder kronor

	Utfall	Prognos				
	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Aktuell beräkning	398,7	413,7	424,9	440,9	459,0	477,5
varav						
arbetsgiv. avgift	305,3	315,6	325,4	338,7	353,0	367,6
allm. pens. avgift	65,7	67,8	69,6	71,7	74,1	76,7
egenavgifter	8,4	8,5	9,2	9,5	9,9	10,4
särsk. löneskatt	25,3	28,5	27,6	28,2	29,3	30,5
nedsättningar	-6,0	-6,7	-6,9	-7,2	-7,4	-7,7
Diff. BP2003	1,3	1,5	-3,0	-4,4		

Intäkterna från socialavgifter m.m. uppgår till 34 procent av skatteintäkterna i offentlig sektor och till 63 procent av statens intäkter. År 2002 beräknas intäkterna ha ökat med 15 miljarder kronor jämfört med föregående år.

Under prognosperioden beräknas intäkterna öka med i genomsnitt 3,7 procent per år. Det är något lägre än den genomsnittliga årliga förändringen av lönesumman, som uppgår till 3,9 procent. Den allmänna pensionsavgiften ökar endast med i genomsnitt 3,1 procent, beroende på att avgiften inte tas ut för inkomster som överstiger 8,07 inkomstbasbelopp. Den särskilda löneskatten antas öka med 1,6 procent i genomsnitt per år. Den lägre ökningstakten förklaras av att de tillfälligt stora pensionsavsättningarna som gjordes under 2002 antas upphöra.

Jämfört med beräkningen till budgetpropositionen blev utfallet 1,3 miljarder kronor högre för 2001. Prognosen för 2002 har justerats upp med 1,5 miljarder kronor, vilket framförallt förklaras av en reviderad prognos för särskild löneskatt.

5.2.4 Egendomsskatter

Förmögenhetsskatt

Miljarder kronor

	Utfall	Prognos				
	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Aktuell beräkning	6,5	4,3	4,5	4,8	5,0	5,1
Diff. BP2003	0,0	-0,8	-0,8	-0,6		

Förmögenhetsskatten uppgick 2001 till 6,5 miljarder kronor. År 2002 beräknas intäkterna ha minskat till 4,3 miljarder kronor, dels till följd av att fribeloppen höjts till 1,5 miljoner för ensamstående och till 2 miljoner kronor för sambeskattade par, dels till följd av nedgången på aktiemarknaden. Generalindex för Stockholmsbörsen var vid årsskiftet 25 procent lägre jämfört med föregående år.

Jämfört med beräkningen till budgetpropositionen är prognosen för 2002–2006 nedreviderad med mellan 0,6 och 0,8 miljarder kronor, vilket till stor del förklaras av nedgången på aktiemarknaden.

Fastighetsskatt

Miljarder kronor

	Utfall	Prognos				
	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Aktuell beräkning	21,2	23,5	24,1	24,6	25,0	25,4
Diff. BP2003	0,0	-0,2	-0,3	-0,3		

Fastighetsskatt tas ut på småhus, flerfamiljshus, lokaler och industrifastigheter. Prognosen utgår från antaganden om hur taxeringsvärden och bestånden för de olika fastighetskategorierna utvecklas.

De totala skatteintäkterna ökar med drygt 2 miljarder kronor mellan 2001 och 2002. År 2003 beräknas intäkterna öka med 0,6 miljarder kronor, främst beroende på prisutvecklingen. Trots en kraftig höjning av taxeringsvärdena under senare år får detta inte fullt genomslag på skatterna eftersom fastighetsskattesatserna på småhus och lokaler sänktes från 1,5 till 1,0 procent samt från 1,0 till 0,5 procent för hyreshus och industrier 2001.

Tabell 5.9 redovisar utvecklingen av skatteintäkterna i de olika fastighetskategorierna för perioden 2001–2006.

Tabell 5.9 Fastighetsskatt fördelat på fastighetskategorier

Miljarder kronor

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Småhus	12,0	13,5	13,7	14,0	14,2	14,5
Hyreshus	3,3	3,5	3,7	3,8	3,9	3,9
Lokaler	4,0	4,6	4,8	4,9	5,0	5,1
Industrier	1,8	1,8	1,9	1,9	1,9	1,9

Småhus och bostadsdelen i flerfamiljshus svarade för nära 80 procent av fastighetsskatten 2000. De sänkta skattesatserna innebär att denna andel har sjunkit till drygt 70 procent. Intäkterna från lokaler beräknas öka till drygt 5 miljarder kronor 2006. Intäkterna från industrifastigheter beräknas uppgå till nära 2 miljarder kronor under prognosperioden.

Jämfört med beräkningen till budgetpropositionen bedöms intäkterna 2002–2004 bli mellan 0,2 och 0,3 miljarder kronor lägre per år. Nedjusteringen förklaras främst av att värdeökningen på småhus har reviderats ned.

Stämpelskatt

Miljarder kronor

	Utfall	Utfall	Prognos			
	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Aktuell beräkning	5,4	5,8	5,7	5,7	5,8	5,8
Diff. BP2003	0,0	0,3	0,1	0,1		

Stämpelskatt utgår vid uttag av lagfart vid förvärv av fast egendom och beviljande av inteckningar. Intäkterna är beroende av omsättningen och prisutvecklingen på fastighetsmarknaden. År 2002 uppgick intäkterna till 5,8 miljarder kronor.

Jämfört med beräkningen till budgetpropositionen blev intäkterna 0,3 miljarder kronor högre 2002, beroende dels på en stor fastighetsförsäljning av SJ, dels på en högre omsättning på fastigheter. Den högre omsättningen 2002 antas fortsätta kommande år, vilket förklarar uppjusteringen 2003 och 2004.

Arvs- och gåvoskatt

Miljarder kronor

	Utfall	Utfall	Prognos			
	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Aktuell beräkning	2,6	3,0	3,1	3,2	3,3	3,5
Diff. BP2003	0,0	0,1	0,2	0,3		

Intäkterna från arvs- och gåvoskatten uppgick 2002 till 3,0 miljarder kronor. För 2003–2006 prognoseras en svag uppgång. Förklaringen ligger i den beräknade utvecklingen av tillgångspriser och förmögenheter.

Jämfört med beräkningen till budgetpropositionen är prognosen uppreviderad med mellan 0,2 och 0,3 miljarder kronor per år.

5.2.5 Skatt på varor och tjänster

Mervärdesskatt

Miljarder kronor

	Utfall	Prognos				
	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Aktuell beräkning	209,2	219,2	229,6	237,6	247,4	257,8
Diff. BP2003	0,3	1,0	-0,8	-0,8		

Mervärdesskatten uppgick 2001 till 209,2 miljarder kronor. Under prognosperioden beräknas intäkterna öka med knappt 10 miljarder kronor per år.

Mervärdesskatten påverkas främst av hushållens konsumtionsutgifter, men även av investeringar och förbrukning i de företag som har undantag från skatteplikt samt av statens och kommunsektorns förbrukning och investeringar. Diagram 5.3 visar fördelningen av mervärdesskatten 2002.

Fördelningen av konsumtionen på olika varugrupper har stor betydelse för hur intäkterna utvecklas. En större andel konsumtion av högbeskattade varor ökar intäkterna från mervärdesskatten även om de totala konsumtionsutgifterna är konstanta. I diagram 5.4 redovisas hushållens konsumtionsutgifter för livsmedel samt bilar och sällanköpsvaror 1980–2002.

Av diagrammet framgår att konsumtionen av livsmedel är relativt jämn under hela perioden och att konsumtionen av bilar och sällanköpsvaror varierar. Bilar och sällanköpsvaror beskattas med 25 procent och livsmedel med 12 pro-

cent. Intäkterna från mervärdesskatten har därför en tendens att variera kraftigare med konjunkturella svängningar i ekonomin än vad de underliggande konsumtionsutgifterna gör.

Diagram 5.3 Mervärdesskatt uppdelad efter användning

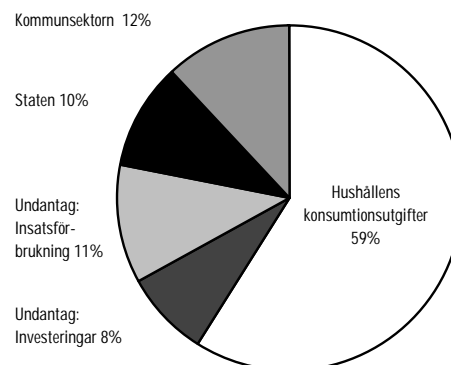
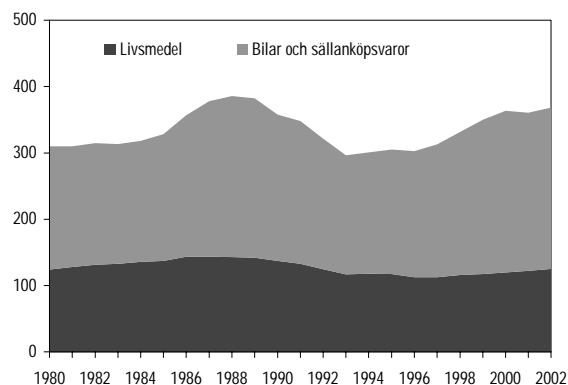

Diagram 5.4 Hushållens konsumtionsutgifter för bilar och sällanköpsvaror samt för livsmedel 1980–2002

Miljarder kronor

Jämfört med budgetpropositionen beräknas den periodiserade mervärdesskatten för 2002 bli 1,0 miljarder kronor högre. Huvuddelen av förändringen beror på utfall, men den del som fastställs vid inkomsttaxeringen är fortfarande en prognos. Det högre utfallet förklaras främst av att den utgående mervärdesskatten blev högre än väntat det fjärde kvartalet 2002. Under samma period har dock inbetalningar av mervärdesskatt till tullverket, beroende på import av varor varit lägre än väntat. För kommande år beräknas intäkterna bli i genomsnitt 0,8 miljarder kronor lägre än i beräkningen till budgetpropositionen, delvis beroende på nedreviderade antaganden om investeringsvolymen i företag som har undantag från skatteplikt. Framförallt gäller detta bygginvesteringar. Dessutom är mervärdesskatten på kommunal konsumtion nedreviderad med i

genomsnitt 0,7 miljarder kronor per år under prognosperioden. Utvecklingstakten blir därmed något lägre under 2003 och 2004 än vad som antogs i budgetpropositionen.

Tobaksskatt

Miljarder kronor

	Utfall	Utfall	Prognos			
	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Aktuell beräkning	8,1	8,4	8,7	8,9	9,3	9,7
Diff. BP2003	0,0	0,2	0,5	0,7		

Under 2002 uppgick intäkterna från tobaksskatten till 8,4 miljarder kronor. Prognosen för perioden 2003–2006 visar en stadig ökning av intäkterna. Ökningen i den inhemska konsumtionen antas dämpas något 2004 till följd av att Sverige senast den 1 januari samma år skall införa de regler för införsel av tobaksvaror som gäller i övriga EU-länder. Enligt gällande regler är det för privatpersoner tillåtet att införa 400 st cigaretter *eller* 200 st cigariller *eller* 100 st cigarrer *eller* 550 gram röktoke utan att betala svensk tobaksskatt. De nya reglerna innebär att det blir tillåtet att införa 800 st cigaretter *och* 400 st cigariller *och* 200 st cigarrer *samt* 1 kg röktoke.

Skatteintäkterna beräknas trots detta öka under prognosperioden. Anledningen är en ökad inhemska konsumtion samt att cigarettskatten till viss del är värderelaterad och att cigarettpriserna antas öka under perioden. Den 1 mars 2003 införs en miniminivå vid beskattning av cigaretter motsvarande 90 procent av den sammanlagda punktskatten på cigaretter i den mest efterfrågade priskategorin. Det innebär att skatten på s.k. lågprisigaretter höjs.

Jämfört med prognosen till budgetpropositionen blev utfallet för 2002 0,2 miljarder kronor högre 2002. Anledningen är att den inhemska tobakskonsumtionen ökade mer än vad som antogs i tidigare beräkning. Denna ökning påverkar även intäkterna följande år. Sammantaget revideras prognosen för 2003 och 2004 upp med 0,5 respektive 0,7 miljarder kronor.

Alkoholskatt

Miljarder kronor

	Utfall	Utfall	Prognos			
	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Aktuell beräkning	11,0	11,2	10,8	10,8	11,2	11,6
Diff. BP2003	0,0	0,3	0,9	1,6		

Inkomsttiteln alkoholskatt inkluderar skatt på sprit, skatt på vin och andra jästa drycker, skatt på mellanklassprodukter samt skatt på öl.

Intäkterna uppgick till 11,2 miljarder kronor 2002. Under 2003 förväntas intäkterna minska något för att sedan vara oförändrade 2004 och öka igen 2005 och 2006. Intäktsminskningen 2003 och de oförändrade intäkterna 2004 beror på de höjda indikativa nivåerna för privatinförsel. Från den 1 januari 2003 får 5 liter sprit införas för privat bruk utan att svensk alkoholskatt måste betalas. För vin och öl fördubblas nivåerna till 52 respektive 64 liter. Sista steget i anpassningen till reglerna för övriga EU-länder tas den 1 januari 2004. Den aktuella beräkningen tar hänsyn till upptrappningen av de indikativa nivåerna, vilka framgår av tabell 5.10.

Tabell 5.10 Införselkvotupptrappning 2000–2004

Liter	2000	juli 2000	2001	2002	2003	2004
	Sprit	1	1	1	2	5
Starkvin	3	3	6	6	6	20
Vin	5	20	26	26	52	90
Öl	15	24	32	32	64	110

Anm.: Före 2001 fick man utan att betala svensk punktskatt föra in 1 liter sprit eller 3 liter starkvin. Av 90 liter vin som får föras in 2004 får max 60 liter vara mousserande.

Jämfört med prognosen till budgetpropositionen blev utfallet för 2002 drygt 0,3 miljarder kronor högre. Trots höjningen av införselkvoterna som gjordes den 1 januari 2002 ökade således den inhemska konsumtionen under året. Ökningen av alkoholkonsumtionen påverkar i sin tur intäkterna för följande år. Prognosen för 2003 och 2004 har reviderats upp med 0,9 respektive 1,6 miljarder kronor.

Skatt på energi

Miljarder kronor

	Utfall	Utfall	Prognos			
	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Aktuell beräkning	53,6	57,2	60,1	62,3	63,2	64,8
Diff. BP2003	0,0	1,4	1,5	2,2		

Intäkterna från skatt på energi uppgick till 57,2 miljarder kronor 2002. Mellan 2003 och 2006 förväntas intäkterna öka med mellan 0,9 och 2,8 miljarder kronor per år. Ökningen beror på en förväntad ökning av energiförbrukningen, höjda skattesatser till följd av den gröna skatteväxlingen samt den årliga uppskrivningen av energi- och koldioxidskattesatserna motsvarande förändringar i konsumentprisindex.

Som ett led i den gröna skatteväxlingen höjdes koldioxidskatten på vissa bränslen med 12 öre per kg från den 1 januari 2003. För bensin och dieselolja sänktes energiskattesatserna lika mycket som koldioxidskattesatserna höjdes. Omläggningen omformades så att skattebelastningen för tillverkningsindustrin, jordbruks-, skogsbruks- och vattenbruksnäringarna blev oförändrad. För att inte stimulera till ökad elanvändning för uppvärmning, när koldioxidskatten höjdes, så justerades energiskatten på el upp med 2,5 öre per kWh. Dessa skattejusteringar medför ökade intäkter under 2003. Till detta skall läggas den årliga indexuppräknings av energiskattesatserna.

Tabell 5.11 Skatt på energi

Miljarder kronor

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Energiskatt	36,4	37,1	36,8	38,3	39,2	40,3
varav						
elektrisk kraft	12,6	14,0	15,5	16,3	17,0	17,5
bensin	17,4	17,2	16,2	16,7	17,0	17,5
övrigt	6,4	6,0	5,1	5,3	5,2	5,3
Koldioxidskatt	17,0	19,9	23,1	23,8	23,9	24,4
varav						
bensin	6,6	7,9	9,8	10,1	10,2	10,5
övrigt	10,4	12,0	13,3	13,7	13,6	13,8
Svavelskatt samt skatt på råttallolja	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2

Intäkternas fördelning på respektive inkomstslag redovisas i tabell 5.11. Av tabellen framgår att koldioxidskatten genom skatteväxlingsåtgärderna fått ökad tyngd i förhållande till energiskatten.

Från 2001 till 2003 har koldioxidskattens andel av intäkterna ökat från 32 till 38 procent. Svavelskatten samt skatten på råttallolja bidrar med endast omkring 3 promille till de totala intäkterna från skatt på energi.

Förslagen i budgetpropositionen om ändrad beskattning vid el- och värmeproduktion i kraftvärmeverk genomfördes inte den 1 januari 2003 som planerat. Anledningen var att EU-kommissionen ännu inte avslutat prövningen av de förslagna skattereglernas förenlighet med statsstödsreglerna. Så snart kommissionens godkännande föreligger avser regeringen att återkomma till riksdagen med förslagen.

I budgetpropositionen för 2002 avsattes 0,9 miljarder kronor för skattesänkningar på alternativa drivmedel under 2003. Befrielse från energiskatt och koldioxidskatt för en rad pilotprojekt för bränslena etanol och rapsmetylester (REM) har beviljats.

Jämfört med prognosen till budgetpropositionen blev utfallet 1,4 miljarder kronor högre för 2002. Framst beror det på att energi- och koldioxidskatteintäkterna från oljeprodukter blev högre än förväntat. Till följd av skattesatshöjningar har prognosen för intäkterna 2003 och 2004 reviderats upp med 1,5 respektive 2,2 miljarder kronor.

Skatt på vägtrafik

Miljarder kronor

	Utfall	Utfall	Prognos			
	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Aktuell beräkning	7,7	8,2	8,2	8,3	8,4	8,5
Diff. BP2003	0,0	0,3	0,2	0,1		

Skatt på vägtrafik utgörs av fordonsskatt och vägavgifter. Till följd av växelkursförändringar sänktes vägavgiften med 6 procent den 1 januari 2003. Eftersom vägavgiften endast uppgår till 0,6 miljarder kronor får det dock ingen större påverkan på de totala intäkterna.

Jämfört med prognosen till budgetpropositionen blev utfallet 0,3 miljarder kronor högre för 2002. Utfallet förklaras av att antalet registrerade fordon ökade mer än förväntat. Nivåhöjningen antas gälla under hela prognosperioden. Till följd av detta har prognoserna för 2003 och 2004 reviderats upp med 0,2 respektive 0,1 miljarder kronor.

Övriga skatter på varor och tjänster

Miljarder kronor

	Utfall	Utfall	Prognos			
	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Aktuell beräkning	8,0	7,6	8,2	8,4	8,7	9,0
Diff. BP2003	0,0	-0,2	-0,3	-0,3		

Under övriga skatter på varor och tjänster redovisas tullmedel, jordbrukstullar och sockeravgifter, övriga skatter på import, försäljningskatt på motorfordon, skatt på elektrisk kraft från kärnkraftverk, särskild skatt mot försurning, avfallsskatt, skatt på bekämpnings- och gödselmedel, Systembolaget AB:s inlevererade överskott, skatt på annonser och reklam, skatt på spel samt övriga skatter på varor och tjänster. Den största enskilda inkomsttiteln är tullmedel, vilken står för närmare hälften av inkomsterna i gruppen.

Från den 1 januari 2003 höjs avfallsskatten med drygt 30 procent, till 370 kronor per ton. Till följd av höjningen ökar intäkterna med 0,3 miljarder kronor per år. Även skatt på naturgrus höjs från den 1 januari i år, från 5 till 10 kronor per ton. Höjningen medför ett tillskott med 0,1 miljarder kronor per år.

Jämfört med beräkningen till budgetpropositionen blev utfallet 0,2 miljarder kronor lägre 2002 bl.a. till följd av lägre tullintäkter. Utfallet påverkar även prognoserna för 2003 och 2004.

5.2.6 Övriga skatter

Miljarder kronor

	Utfall	Utfall	Prognos			
	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Aktuell beräkning	0,1	-4,0	-3,4	-3,9	-5,1	-5,4
Diff. BP2003	0,6	-3,2	-0,1	0,6		

Under övriga skatter redovisas nedsättningar, nettot av restförda skatter, omprövningar av skatter som gjorts efter taxeringen samt diverse andra skatter och avgifter. De senare inkluderar bl.a. inlevererat överskott från AB Svenska Spel samt avgifter till kärnbränslefonden och Insättningsgarantinämnden. I tabell 5.12 specificeras de ingående posterna under övriga skatter m.m.

Omprövningar utgörs av skatter som ändras efter inkomståret genom revisioner, omräkningar eller överklaganden. I redovisningen hän-

förs dessa skatter i regel till det år då ändringen görs.

Debiterade skatter som av olika anledningar, exempelvis konkurser, inte betalas restförs hos kronofogdemyndigheten. Den del av detta belopp som myndigheten inte kan driva in skrivs så småningom av.

Tabell 5.12 Specifikation av övriga skatter 2001–2006

Miljarder kronor

	Utfall	Utfall	Prognos			
	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Nedsättningar	-0,2	-1,4	-1,6	-3,4	-3,5	-3,5
varav						
kompetensutveckling				-0,6	-0,9	-1,2
sjöfartsstöd	-0,2	-1,4	-1,4	-1,5	-1,5	-1,6
sänkt skatt byggtjänst			-0,1	-1,3	-1,0	-0,8
Restförda skatter	-5,2	-7,3	-5,9	-6,2	-6,4	-6,7
varav						
hushåll	-2,3	-2,7	-2,4	-2,5	-2,6	-2,8
företag	-2,9	-4,6	-3,5	-3,6	-3,8	-3,9
Övriga skatter	5,5	4,7	4,1	5,7	4,8	4,8
varav						
AB Svenska Spel	3,6	3,3	3,2	3,2	3,2	3,2
kärnbränslefonden	0,6	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7
Insättn.garantinämnd.	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
omprövningar m.m.	0,9	0,3	-0,2	1,4	0,5	0,5
Totalt	0,1	-4,0	-3,4	-3,9	-5,1	-5,4

Nedsättningar av skatter innebär att den skattskyldige under vissa förutsättningar inte behöver betala en del av den debiterade skatten. Beroende på nedsättningens karaktär redovisar nationalräkenskaperna nedsättningarna antingen som skattereduktioner som minskar skatteintäkterna eller som transfereringar som ökar utgifterna. Samma princip används även för redovisningen av de periodiserade skatterna. På statsbudgeten redovisas emellertid samtliga nedsättningar på budgetens inkomstsida under inkomsthuvudgruppen *1700 Nedsättningar*. Följande nedsättningar har bedömts vara likställda med transfereringar och ingår därför inte i tabellen: nedsättning vid anställning av långtidsarbetslösa och långtidssjuka, sysselsättningsstöd till kommuner, nedsättning för offentligt skyddat arbete (OSA) samt nedsättning för kommuner avseende bredbandsanslutning.

Jämfört med beräkningen till budgetpropositionen är det framför allt utfallet 2002 avseende restförda skatter som blev högre än beräknat. Det högre utfallet antas dock inte påverka prognosen för de restförda skatterna.

5.3 Offentliga sektorns inkomster enligt nationalräkenskaperna

Skatteinkomsterna svarar för omkring 90 procent av den offentliga sektorns totala inkomster. De skatter som ingår i den offentliga sektorns inkomster enligt nationalräkenskaperna (NR) skiljer sig från de periodiserade skatterna genom en ofullständig periodisering och redovisningen av EU-skatter.

I beräkningen till budgetpropositionen för 2003 ändrades definitionen av de periodiserade skatterna till att omfatta samma slag av skatteintäkter som i NR. Jämfört med redovisningen till budgetpropositionen har NR anpassat sin redovisning enligt Eurostat gällande regler. Ändringen innebär att både kommunal och statlig mervärdesskatt numera ingår som en del av skatterna. Dessutom redovisas det stöd som utgår till arbetsgivare som anställer långtidsarbetslösa som en transferering istället för en skattereduktion. Skatter som tillhör EU ingår inte i NR-skatterna. De delar av avgiften till EU-budgeten som avser tullar samt den moms-baserade delen av avgiften är definitionsmässigt inte nationella skatter utan skatter som tillhör Europeiska unionen.

Mellan 2002 och 2006 ökar de periodiserade skatterna med 223 miljarder kronor medan skatterna enligt NR ökar med 199 miljarder kronor. Av tabell 5.13 framgår att skillnaden till största delen förklaras av periodiseringseffekterna 2002, vilka i sin tur förklaras dels av bolags-skatte, dels av hushållens skatter på kapitalvinster, avseende inkomståret 2001.

Tabell 5.13 Periodiserade skatter och skatter enligt NR samt skattekvoten 2001–2006

Miljarder kronor och procent

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Periodiserade skatter	1 177	1 188	1 252	1 299	1 353	1 411
– EU-skatter	14	9	9	7	7	8
+ Periodiseringseffekter	49	23	-2	-2	-4	-3
= Summa NR-skatter	1 212	1 201	1 241	1 290	1 342	1 400
Skattekvot enl. NR	54,0	51,8	51,5	51,2	50,9	50,8
Diff. BP2003						
Periodiserade skatter	3	-5	-10	-10		
NR-skatter		8	-5	-5		

I tabell 5.14 redovisas den offentliga sektorns skatteinkomster fördelat på sektorer samt övriga inkomster.

Tabell 5.14 Offentliga sektorns inkomster

Miljarder kronor

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Staten	716	678	686	722	749	783
Pensionssystemet	136	140	143	148	154	160
Kommunerna	360	383	412	420	438	456
S:a NR-skatter	1 212	1 201	1 241	1 290	1 342	1 400
Övriga inkomster	125	129	136	140	147	155
S:a NR-inkomster	1 337	1 330	1 377	1 430	1 489	1 555
Diff. BP2003						
Skatter		8	-5	-5		
Övriga inkomster		0	4	3		

I absoluta tal beräknas kommunsektorns skatter öka med 73 miljarder kronor mellan 2002 och 2006. Ökningen för pensionssystemet och staten beräknas uppgå till 20 respektive 105 miljarder kronor under samma period. Om effekten av pensionsomläggningen 2003 exkluderas ökar kommunsektorns skatter med sammanlagt 60 miljarder kronor. Pensionssystemets och statens inkomster utvecklas i genomsnitt per år något långsammare än lönesumman, medan det motsatta gäller för kommunsektorns inkomster. Övriga inkomster, bl.a. ränteinkomster och aktieutdelningar, ökar med 26 miljarder kronor under perioden.

5.4 Statsbudgetens inkomster – kassamässig redovisning

Statsbudgetens inkomster utgörs av skatter och övriga inkomster. De senare består främst av inkomster av statlig verksamhet, försäljning av statlig egendom samt bidrag från EU. Inkomsterna på statsbudgeten redovisas huvudsakligen kassamässigt.

5.4.1 Skatter

Statsbudgetens skatteinkomster beräknas öka under prognosperioden med drygt 61 miljarder kronor. År 2003 minskar emellertid inkomsterna med 33 miljarder kronor. Den kraftiga minskningen förklaras till största delen av att kompensationen för mervärdesskatt till kommuner och landsting fr.o.m. budgetåret 2003 redovisas över statsbudgeten. De följande åren ökar skatterna med mellan 28 och 36 miljarder kronor. I tabell 5.16 redovisas Statsbudgetens

inkomster för åren 2001–2006. Av redovisningen framgår även enskilda inkomstitlar.

1000 Skatter m.m.

I avsnitt 5.3 redovisas skatterna i periodiserade termer. Redovisningen avser samtliga sektorer i den offentliga sektorn, dvs. staten, kommunerna och pensionssystemet. Den periodiserade redovisningen innebär att skatterna är beräknade utifrån de inkomster den skattskyldige har under ett visst år och med det årets gällande skatteregler. Redovisningen i detta avsnitt avser enbart statens skatteinkomster.

De inkomster som i statsbudgeten redovisas under inkomsttypen *1000 Skatter m.m.* skiljer sig från de periodiserade skatterna för staten. Som framgår av tabell 5.15 förklaras skillnaden av (1) den kommunala utjämningsavgiften, (2) kompensationen för mervärdesskatt till kommuner och landsting, (3) inleveranser från AB Svenska Spel, Insättningsgarantinämnden och avgifter till kärnbränslefonden m.m., (4) nedsättningar som är att likställa med transfereringar, och av (5) betalningsförskjutningar.

Tabell 5.15 Statsbudgetens skatter

Miljarder kronor

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Periodiserade skatter	1 177	1 188	1 252	1 299	1 353	1 411
- Kommunsektorn	359	377	407	423	439	457
- Pensionssystemet	154	158	162	168	187	194
= Staten	664	652	683	708	728	760
+ Utjämningsavgift	21	24	26	26	26	26
- Moms stat och kommun	20	21	51	53	54	55
- AB Svenska Spel m.m.	5	5	5	5	5	5
+ Nedsättningar	-1	-4	-6	-7	-4	-4
+ Betalningsförskjutningar	27	14	-21	-14	0	-2
= Statsbudgetens skatter	685	659	626	657	692	721
Diff. BP2002		6	-11	-10		

Statsbudgetens inkomster redovisas huvudsakligen kassamässigt, vilket innebär att det är de skatter och avgifter som under budgetåret betalas in till staten som redovisas. Skillnaden mellan intäkter (periodiserade skatter) och inkomster (kassamässiga skatter) förklaras till största delen av förskjutningar i den månatliga uppbörden och av att vissa skatter betalas in som preliminära skatter med slutreglering ett till två år senare.

För de skatteslag som omfattas av skattekontot finns ytterligare skillnader genom att inkomstitlarna inte redovisar inbetalda utan debiterade skatter. För t.ex. inkomstiteln *1121*

Juridiska personers inkomstskatt innebär det att underuttaget av slutlig skatt avseende inkomståret 2001 (kvarstående skatt) redovisas som inkomst budgetåret 2002 trots att betalningen i huvudsak sker 2003. Om betalningen avviker från de deklarerade beloppen redovisas denna skillnad mot *1600 Betalningsdifferenser*, skattekonto. Betalningsdifferensen kan således uppvisa både positiva och negativa belopp. Debiteringen av juridiska personers underuttag av slutlig skatt påverkar betalningsdifferensen negativt 2002. År 2003, när betalningen sker, försvinner denna differens men ersätts av ett nytt underuttag som avser inkomståret 2002.

För skatter som ingår i den samordnade uppbörden, och som omförs från inkomstitlarna fysiska och juridiska personers inkomstskatt, kan skillnaden bli än större. Den fastighets- och förmögenhetsskatt som redovisas i statsbudgeten avser den periodiserade skatten två år tillbaka i tiden. Det innebär att fastighetsskatt som avser 2001 redovisas på inkomstiteln fastighets- skatt i statsbudgeten först 2003.

Redovisningsordningen innebär att vissa titlar redovisar ett mellanting mellan intäkter och inkomster medan andra titlar endast redovisar inkomster. Statsbudgetens totala skatter blir däremot alltid kassamässigt redovisade eftersom även betalningsdifferenser ingår.

Utöver uppbördsförskjutningar av intäkter förklaras skillnaden mellan statens periodiserade skatter och statsbudgetens skatter av förskjutningar i utbetalningar till kommunsektorn och till pensionssystemet. Den kommunala utjämningsavgiften, som är en inomkommunal avgift, bruttoredo visas i statsbudgeten, vilket innebär att inkomsterna redovisas på statsbudgetens inkomstsida och utgifterna på statsbudgetens utgiftssida.

Statens utbetalningar av kommunalskatt som avser inkomståret 2003 baseras på de uppräkningsfaktorer som regeringen fastställde i september 2002. Om det kommunala skatteunderlaget utvecklas snabbare än prognosen innebär det att de högre kommunalskatterna, i form av preliminärskatter, tillfaller staten under innevarande år och att kommunerna får del av denna ökning som en slutreglering först två år senare. Även gentemot pensionssystemet förekommer slutregleringar.

Tabell 5.16 Statsbudgetens inkomster 2002–2006

Miljarder kronor

Budgetår		Utfall 2002	Prognos			
			2003	2004	2005	2006
1000	Skatter	659,4	626,3	656,6	692,3	720,7
1100	Skatt på inkomst	65,1	43,1	60,6	70,0	75,7
varav	1111 Fysiska personers inkomstskatt	-17,2	-29,3	-14,1	-8,4	-11,0
	1121 Juridiska personers inkomstskatt	76,5	67,4	69,7	73,5	81,6
	Övriga inkomstskatter	5,8	5,1	5,0	4,9	5,2
1200	Socialavgifter och allmän pensionsavgift	249,8	258,8	270,9	281,6	292,7
1300	Skatt på egendom	40,2	36,5	36,7	37,8	38,7
varav	1310 Skatt på fast egendom	23,3	21,2	23,5	24,1	24,6
	1320 Förmögenhetsskatt	8,2	6,5	4,3	4,5	4,8
	1330 Arvs- och gåvoskatt	3,0	3,1	3,2	3,3	3,5
	1341 Stämpelskatt	5,8	5,7	5,7	5,8	5,8
1400	Skatt på varor och tjänster	290,1	301,1	314,1	325,5	338,2
varav	1411 Mervärdesskatt	198,3	206,9	214,8	224,1	234,0
	1424 Tobaksskatt	8,4	8,7	8,9	9,2	9,7
	1425 Alkoholskatt	11,1	11,5	11,5	11,9	12,4
	1428 Energiskatt	56,5	57,5	62,1	63,2	64,7
	1460 Skatt på vägtrafik	8,2	8,3	8,3	8,4	8,5
	1471 Skatt på import	3,5	3,5	3,7	4,0	4,2
	Övriga skatter på varor och tjänster	4,2	4,6	4,7	4,7	4,8
1500	Utjämningsavgift	23,7	-2,9	-8,4	-9,6	-10,7
1600	Betalningsdifferenser	-4,2	-2,6	-7,2	-5,6	-6,8
1700	Nedsättningar	-5,4	-7,7	-10,0	-7,4	-7,1
2000	Inkomster av statens verksamhet	49,1	29,0	29,4	30,4	30,0
varav	2411 Inkomster av statens aktier	4,2	4,2	4,6	4,8	5,0
3000	Inkomster av försäld egendom	0,1	15,0	15,0	15,0	15,0
varav	3312 Övriga inkomster av försäld egendom	0,1	15,0	15,0	15,0	15,0
4000	Återbetalning av lån	2,7	2,3	2,3	2,2	2,1
5000	Kalkylmässiga inkomster	9,9	7,8	7,0	7,0	7,0
6000	Bidrag m.m. från EU	9,3	12,6	11,0	11,0	11,3
Statbudgetens totala inkomster		730,5	693,0	721,3	757,8	786,1

Jämfört med beräkningen till budgetpropositionen har inkomsterna reviderats ned med omkring 10 miljarder kronor både 2003 och 2004. Revideringen 2003 beror bl.a. på lägre kapitalvinster och bolagsvinster men även på att medel för individuell kompetensutveckling förs över till Riksgäldskontoret. Revideringen för 2004 förklaras av lägre bolagsvinster men även av förslagen i denna proposition om att sysselsättningsstödet till kommuner och landsting samt 200-kronan föreslås gälla även för 2004. Revideringen förklaras till viss del även av förslagen om stöd till anställning av långtidssjuka och offentligt skyddad anställning.

5.4.2 Övriga inkomster

Mellan 2002 och 2006 uppskattas övriga inkomster minska med 5,8 miljarder kronor. Försäljningsinkomsterna beräknas öka med 15 miljarder kronor mellan 2002 och 2003. Inkomster av statens verksamhet beräknas minska med 20 miljarder kronor mellan 2002 och 2003. Detta är hänförligt till att Riksbanken gjorde en extrautdelning på 20 miljarder kronor 2002. Exklusive de extraordinära inkomsterna är nivån i stort sett konstant över tiden.

2000 Inkomster av statens verksamhet

Miljarder kronor

	Utfall	Utfall	Prognos			
	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Aktuell beräkning	50,8	49,1	29,0	29,4	30,4	30,0
Diff. BP2003	0,0	-0,4	0,5	1,2		

Under *Inkomster av statens verksamhet* redovisas bl.a. affärsverkens inlevererade överskott, Riksbankens inlevererade överskott, överskott från spelverksamhet samt ränteinkomster.

Åren 2001 och 2002 uppgick inkomsterna till 50,8 respektive 49,1 miljarder kronor. Dessa relativt sett höga utfall, jämfört med prognosåren, förklaras av Riksbankens extrautdelning på 20 miljarder respektive år.

För prognosåren 2003–2006 förväntas inga extraordinära inkomster varför inkomster av statlig verksamhet beräknas uppgå till ca 30 miljarder kronor per år.

Jämfört med beräkningen till budgetpropositionen blev utfallet 2002 0,4 miljarder kronor lägre. Detta beror på att utfallet på *Räntor på skattekonto m.m., netto* blev lägre än förväntat. År 2003 och 2004 revideras inkomsterna upp med 0,5 respektive 1,2 miljarder kronor. Det förklaras bl.a. av att *Riksbankens inlevererade överskott* har reviderats upp med 0,8 miljarder kronor 2003 och 0,7 miljarder kronor 2004 samt att *Ränteinkomster på studielån upptagna efter 1988* har reviderats upp med 0,3 miljarder kronor för 2004.

3000 Inkomster av försäld egendom

Miljarder kronor

	Utfall	Utfall	Prognos			
	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Aktuell beräkning	0,2	0,1	15,0	15,0	15,0	15,0
Diff. BP2003	0,0	0,1	0,0	0,0		

Under *Inkomster av försäld egendom* redovisas försäljning av olika typer av statlig egendom. Försäljning av aktier i statligt ägda bolag utgör vanligtvis den största delen.

Under perioden 2003–2006 budgeteras totalt 60 miljarder kronor i försäljningsinkomster, vilket motsvarar 15 miljarder kronor per år. Försäljningsbeloppen och tidpunkterna är behäftade med stor osäkerhet.

Jämfört med beräkningen till budgetpropositionen är prognosen oförändrad.

4000 Återbetalning av lån

Miljarder kronor

	Utfall	Utfall	Prognos			
	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Aktuell beräkning	2,6	2,7	2,3	2,3	2,2	2,1
Diff. BP2003	0,0	0,1	0,0	0,0		

Under *Återbetalning av lån* redovisas bl.a. *Återbetalning av studiemedel* (avser lån upptagna före 1989) och *Återbetalning av övriga lån*.

År 2002 uppgick inkomsterna till 2,7 miljarder kronor varav återbetalningar av studiemedel utgjorde den största delen. Under perioden 2003–2006 beräknas inkomsterna bli i stort sett oförändrade mellan åren.

Jämfört med beräkningen till budgetpropositionen är prognosen oförändrad.

5000 Kalkylmässiga inkomster

Miljarder kronor

	Utfall	Utfall	Prognos			
	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Aktuell beräkning	8,4	9,9	7,8	7,0	7,0	7,0
Diff. BP2003	0,0	1,0	1,5	0,6		

Under *Kalkylmässiga inkomster* redovisas vissa avskrivningar och amorteringar samt statliga pensionsavgifter, som utgör merparten av inkomsterna.

År 2002 uppgick inkomsterna till 9,9 miljarder kronor. År 2003 beräknas inkomsterna minska med 2,1 miljarder kronor. År 2004–2006 beräknas de minska med ytterligare 0,8 miljarder kronor. Detta beror delvis på att ett nytt statligt pensionsavtal tecknats, med giltighet fr.o.m. 2003. Det nya avtalet innebär bl.a. att pensionen övergår till att vara avgiftsbestämd från att tidigare ha varit förmånsbestämd.

Jämfört med beräkningen till budgetpropositionen är utfallet för 2002 1,0 miljarder kronor högre. Det är till stor del hänförligt till en inleverans av Statens fastighetsverks disponibla överskott på 0,6 miljarder kronor. Prognosen för 2003 och 2004 är 1,5 miljarder kronor respektive 0,6 miljarder kronor högre.

6000 Bidrag m.m. från EU

Miljarder kronor

	Utfall	Prognos				
	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Aktuell beräkning	8,5	9,3	12,6	11,0	11,0	11,3
Diff. BP2003	0,0	-1,0	0,9	0,0		

Under *Bidrag m.m. från EU* redovisas bidrag från olika EG-fonder. De största enskilda bidragen avser arealbidrag och bidrag från EG:s socialfond.

År 2002 uppgick inkomsterna till 9,3 miljarder kronor. År 2003 beräknas inkomsterna öka till 12,6 miljarder kronor. Under perioden 2004–2006 beräknas inkomsterna uppgå till 11 miljarder kronor per år.

Jämfört med beräkningen till budgetpropositionen blev utfallet 1,0 miljarder kronor lägre. Prognosen för 2003 är uppreviderad med 0,9 miljarder kronor. Anledningen till det är förseningar av slutredovisning av bidrag från EG:s socialfond för perioden 2000–2006. Det innebär att medel har förskjutits från 2002 till 2003.

5.5 Kommunsatser

Kommunernas skatteintäkter är framförallt beroende av lönesummans utveckling, dvs. sysselsättning och timlön, och skattepliktiga transfereringar. Av skatteunderlaget 2003 utgörs 68 procent av löner, 23 procent av pensioner och 7 procent av transfereringar exklusive pensioner medan inkomst av näringsverksamhet endast utgör 2 procent. Nivån på skatterna är även beroende av den kommunala utdebiteringen. Medelutdebiteringen 2003 är 20,70 procent för kommunerna och 10,47 procent för landstingen, dvs. totalt 31,17 procent. Jämfört med 2001 är det en ökning med 0,65 procentenheter.

Under 2002–2006 beräknas skatteintäkterna öka med 81 miljarder kronor eller med i genomsnitt 5 procent per år, vilket är betydligt mer än den beräknade ökningen av skatteunderlaget. Utvecklingen av kommunernas och landstingens skatteunderlag 2001–2006 redovisas i tabell 5.17.

Tabell 5.17 Utvecklingen av skatteunderlaget 2001–2006

Procent

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Aktuell beräkning	6,4	4,9	5,6	3,9	4,1	4,1
BP2003	6,2	5,0	6,1	4,3		
VP2002	6,1	4,4	6,1	4,3		
Akkumulerat						
Aktuell beräkning	6,4	11,5	17,8	22,4	27,4	32,7
BP2003	6,2	11,5	18,3	23,4		
VP2002	6,1	10,8	17,5	22,5		

Kommunernas skatter redovisas enligt tre olika redovisningsprinciper – periodiserat avseende inkomståret, enligt nationalräkenskaperna (NR) och kassamässigt avseende budgetåret (utbetalt). Den kassamässiga skatten utgörs dels av ett förskott avseende inkomståret, dels av en slutavräkning som avser inkomståret två år tidigare. Slutregleringar påverkar prognosen avseende de kassamässiga skatterna t.o.m. 2005. Även NR-skatterna påverkas av slutregleringarna, men endast med ett års eftersläpning, vilket innebär

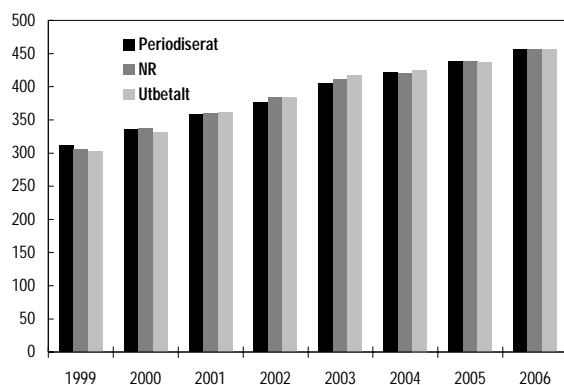
att NR-skatterna överensstämmer med den periodiserade skatten fr.o.m. 2004.

Kommunskatterna har under senare år ökat snabbt. Under perioden 1999 till 2006 beräknas de periodiserade skatterna öka med 145 miljarder kronor eller med 47 procent, vilket motsvarar en genomsnittlig årlig ökning på 5,6 procent.

En stor del av ökningen förklaras av de skattereformer som genomförts under senare år. Den påbörjade inkomstskattereformen har ökat skatteunderlaget genom att avdraget för den allmänna pensionsavgiften begränsats till 25 procent. Övergången från netto- till bruttopensioner 2003 ökar kommunskatterna ytterligare. Dessutom har den genomsnittliga utdebiteringen ökat med 0,88 procentenheter mellan 1999 och 2003. Den ökning som skett av kommunskatterna till följd av skattereformerna har reglerats på utgiftssidan via en neddragning av det generella statsbidraget. Den underliggande ökningen, dvs. rensat för effekterna av regeländringar och höjda utdebiteringar, uppgår till 118 miljarder kronor eller 38 procent, vilket innebär en årlig genomsnittlig ökning med 4,7 procent.

Diagram 5.5 Kommunskatter 1999–2006

Miljarder kronor

För att förstärka kommunernas ekonomi har den s.k. 200-kronan sedan 1999 varit en kommunal inkomstskatt. I denna proposition föreslår regeringen en förlängning av denna ordning t.o.m. inkomståret 2004. Under senare år har kommunerna även tillförts ett särskilt stöd från statsbudgetens inkomstsida för att öka sysselsättningen. Omfattningen av dessa förstärkningar redovisas i tabell 5.18. I tabellen redovisas stöden det är de belastar statsbudgeten.

Tabell 5.18 Särskilt tillförda medel 1999–2004

Miljarder kronor

	1999	2000	2001	2002	2003	2004
200-kronan	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3
Sysselsättningsstöd				2,6	3,8	3,7

5.6 Skattekvoten

Skattekvoten visar förhållandet mellan det totala skatteuttaget och BNP. Det finns flera olika definitioner av skattekvoten och i regel är de internationellt bestämda. Den vanligaste definitionen av skattekvoten baseras på skatter redovisade enligt NR. Denna skattekvot är inte strikt periodiserad eftersom skillnaden mellan slutlig skatt och preliminär skatt redovisas påföljande år. Skattekvoten är således beroende av hur stor andel av den slutliga skatten som den skattskyldige betalar i preliminär skatt, vilket inte är fallet med den skattekvot som beräknas utifrån en fullständig periodisering av skatterna. En skatteändring för ett visst år påverkar den periodiserade skattekvoten samma år medan detta inte behöver vara fallet vid beräkning av skattekvoten enligt NR.

Internationella jämförelser av skattekvoter är svåra att göra, eftersom olika länders skattelagstiftningar behandlar inkomster och avdrag på skilda sätt. Ett land som t.ex. ger stöd till barnfamiljer via en transferering får en högre skattekvot, särskilt om transfereringen är skattepliktig, jämfört med ett land som i stället ger stödet via ett avdrag eller skattereduktion. Transfereringar till hushåll behandlas skattemässigt mycket olika bland OECD-länderna. I vissa länder är huvuddelen av transfereringarna skattepliktiga, medan det motsatta förhållandet gäller i andra länder. Sverige tillhör den grupp av länder inom OECD som har en hög andel skattepliktiga transfereringar.

Ett alternativ vid internationella jämförelser är att exkludera skatter på offentliga transfereringar vid beräkning av skattekvoten. Även om det går att beakta en del av olikheterna i skatte- och transfereringssystemen blir jämförelser mellan olika länder haltande eftersom skattekvoten inte tar hänsyn till hur de olika ländernas trygghetssystem finansieras. Exempelvis har vissa länder relativt stora inslag av obligatoriska avtalsförsäkringar – som för den enskilde individen har en skattelikhande karaktär – medan andra länder

finansierar samma typ av försäkringar via skatte-medel. Vid en jämförelse av skattekvoter, i syfte att ge en mer rättvisande ekonomisk innebörd, bör så långt som möjligt korrigeras för detta. Sådana korrigeringar är emellertid mycket svåra att göra.

Tabell 5.19 Skattekvoten 1999, förändring av skattekvoten 1990–1999 samt skattepliktiga transfereringars inverkan på skattekvoten för ett urval av OECD-länder

Procent av BNP

Ländergruppering efter transfereringars inverkan på skattekvoten i procentenheter	Redovisad skattekvot	varav skatt på transfereringar	Förändring 1990-1999
0,0–0,5 procentenheter			
Storbritannien	36,3	0,4	0,4
Irland	32,3	0,3	-1,2
Australien	30,6	0,3	1,2
Förenta staterna	28,9	0,4	2,2
Japan	26,2	0,2	-4,5
Korea	23,6	0,0	4,5
0,5–3,0 procentenheter			
Belgien	45,7	1,8	2,6
Österrike	43,9	2,5	3,5
Italien	43,3	2,9	4,4
Norge	41,6	2,6	-0,2
Kanada	38,2	1,7	1,6
Tyskland	37,7	1,3	5,1
3,0–6,0 procentenheter			
Sverige	52,2	4,4	-1,4
Danmark	50,4	5,1	3,3
Finland	46,2	4,4	1,5
Nederländerna	42,1	4,4	-0,7
Uppgift saknas			
Frankrike	45,8		2,8
Luxemburg	41,8		1,3
Grekland	37,1		7,8
Island	36,3		5,3
Spanien	35,1		2,1
Schweiz	34,4		3,8
Portugal	34,3		4,9
Turkiet	31,3		11,3
OECD–totalt	37,3		2,3
EU–15	41,6		2,4

Anm.: Transfereringarnas inverkan på skattekvoten avser inkomståret 1997.

Förändringen för Sveriges del förklaras i huvudsak av statens och kommunernas avlyfta moms.

Källa: OECD.

Jämförelse av den okorrigerade skattekvoten över tiden ger dock en indikation på hur skatteinivån i olika länder har utvecklats. I tabell 5.19 redovisas skattekvoten 1999 samt förändringen av skattekvoten mellan 1990 och 1999 för ett antal OECD-länder. Länderna är indelade i olika grupper beroende på vilken inverkan de skattepliktiga transfereringarna har på skattekvoten. I den första gruppen förklarar skatt på transfereringar högst 0,5 procentenheter av skattekvoten medan de i den tredje gruppen förklarar mellan 3 och 6 procentenheter. Av tabellen

framgår bl.a. att skattekvoten under perioden minskat i fem länder medan den i flertalet länder ökat med mellan två och fem procentenheter. OECD:s redovisning av skattekvoten skiljer sig något från den som NR tillämpar.

I tabell 5.20 redovisas Sveriges skattekvot för perioden 2001–2006, dels enligt NR:s definition, dels beräknad utifrån de periodiserade skatterna. Skillnaden mellan kvoterna förklaras av periodiseringseffekter. Den höga NR-skattekvoten 2001 förklaras således till stor del av kapital- och bolagsvinster under 2000. Även skillnaden i skattekvoten 2002 förklaras av att kapitalvinsterna beräknas ha varit högre 2001 i jämförelse med 2002. År 2003 ökar den periodiserade skattekvoten. Större delen av denna ökning förklaras dock av att det särskilda grundavdraget för pensionärer ersätts med en beskattad garantipension. Omläggningen, som är saldoneutral, beräknas höja skattekvoten med 0,5 procentenheter.

Från och med 2003 kommer NR att ändra sina redovisningsprinciper så att de kommer att överensstämma med den strikt periodiserade redovisningen. Omläggningen innebär att skattekvoten kommer att räknas om även för tidigare år.

Tabell 5.20 Skattekvot enligt nationalräkenskaperna (NR) och periodiserad skattekvot

Procent av BNP

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Skattekvot enl. NR	54,0	51,8	51,5	51,2	50,9	50,8
varav						
staten	31,6	29,0	28,3	28,5	28,3	28,2
pensionssystemet	6,0	6,0	5,9	5,9	5,8	5,8
kommunsektorn	15,9	16,4	17,0	16,6	16,5	16,5
EU	0,6	0,5	0,4	0,3	0,3	0,3
Periodiserad skattekvot	51,9	50,8	51,6	51,3	51,0	50,9
Periodiserad skattekvot exkl. skatt på transfereringar m.m.	48,3	47,0	47,1	46,9	46,7	46,5

I tabellen redovisas även den periodiserade skattekvoten exklusive skatt på offentliga transfereringar. En övergång från brutto- till netto-redovisning, dvs. om pensioner, sjuk- och föräldrapenning samt ersättningar vid arbetslöshet gjordes skattefria, skulle inte påverka de offentliga finanserna men skattekvoten skulle sjunka med 3–5 procentenheter till ca 47 procent.

5.7 Aktuella skatteregler

5.7.1 Skatt på arbete

Inkomstskatt

Statlig och kommunal inkomstskatt utgår på beskattningsbar förvärvsinkomst. Beskattningsbar förvärvsinkomst beräknas som taxerad inkomst minskad med allmänna avdrag, avdrag för allmän pensionsavgift, grundavdrag och sjoinkomstavrdrag. Den taxerade inkomsten utgörs av summan av inkomst av tjänst och inkomst av näringsverksamhet.

Vid en taxerad förvärvsinkomst som understiger 57 800 kronor medges ett grundavdrag på 16 400 kronor. För inkomster därutöver trappas grundavdraget upp med 20 procent för att som högst uppgå till 25 900 kronor vid en inkomst på mellan 104 900 och 120 200 kronor. Därefter trappas grundavdraget ned med 10 procent för att uppgå till 11 400 kronor för inkomster som överstiger 264 200 kronor. En sammanfattning av grundavdragets konstruktion framgår av tabell 5.21.

Tabell 5.21 Grundavdrag vid inkomstbeskattningen

Kronor	
Taxerad förvärvsinkomst	Grundavdrag
0 – 57 800	16 400
57 900 – 104 800	16 500 – 25 800
104 900 – 120 200	25 900
120 300 – 264 200	25 800 – 11 500
264 300 –	11 400

Kommunal inkomstskatt beräknas på beskattningsbar inkomst. Inkomståret 2003 varierar skattesatsen mellan 28,90 och 33,72 procent beroende på kommuntillhörighet. Den genomsnittliga skattesatsen i riket är 31,17 procent (exklusive kyrko- och begravningsavgift). I likhet med åren 1999–2002 är för 2003 det fasta beloppet på 200 kronor per skattskyldig en kommunal inkomstskatt.

Statlig inkomstskatt betalas med 20 procent på den del av den beskattningsbara inkomsten som överstiger den nedre skiktgränsen, och med ytterligare 5 procent på den del som överstiger den övre skiktgränsen. Inkomståret 2003 är den nedre skiktgränsen 284 300 kronor och den övre 430 000 kronor.

I tabell 5.22 redovisas den totala inkomstskatten, inklusive allmän pensionsavgift, för

olika årslöner 2003. Skatten är beräknad utifrån en kommunal skattesats om 30 procent. Dessutom anges hur mycket skatten ökar eller minskar då skattesatsen är 1 procentenhet högre alternativt lägre. Hänsyn har tagits till grundavdrag och allmän pensionsavgift (se avsnittet om arbetsgivaravgifter och allmän pensionsavgift).

Tabell 5.22 Inkomstskatt för olika årslöner 2003

Kronor och procent			
Årslön	Skatt 30 procent	Ökning/minskning +/-1 procentenhet	Marginalskatt 30 procent
120 000	29 900	+/- 920	34,2
144 000	38 170	+/- 1 179	34,2
168 000	46 370	+/- 1 439	34,2
192 000	54 570	+/- 1 699	34,2
216 000	62 770	+/- 1 959	34,2
240 000	70 970	+/- 2 219	34,2
264 000	79 240	+/- 2 478	34,2
288 000	86 750	+/- 2 715	31,2
312 000	96 390	+/- 2 951	50,9
336 000	108 540	+/- 3 188	50,0
360 000	120 540	+/- 3 428	50,0
420 000	150 540	+/- 4 028	50,0
480 000	182 180	+/- 4 628	55,0
600 000	248 180	+/- 5 828	55,0
900 000	413 180	+/- 8 828	55,0

Arbetsgivaravgifter och allmän pensionsavgift

Arbetsgivaravgifter betalas av arbetsgivare och egenavgifter betalas av den som bedriver näringsverksamhet. Det sammanlagda avgiftsuttaget av arbetsgivaravgifter inklusive allmän löneavgift under 2003 är 32,82 procent och beräknas på utbetald bruttolön och förmåner. Summan av egenavgifter inklusive allmän löneavgift uppgår i normalfallet till 31,01 procent av överskottet i verksamheten för enskilda näringsidkare och delägare i handelsbolag. I tabell 5.23 visas vilka avgifter som ingår i arbetsgivar- och egenavgifterna.

Särskild löneskatt utgår på inkomster av passiv näringsverksamhet, på pensionsutfästelser samt på arbetsinkomster för personer som är äldre än 65 år.

Allmän pensionsavgift betalas på pensionsgrundande inkomster. Avgiften fastställs i samband med inkomsttaxeringen och uppgår under 2003 till 7 procent av avgiftsunderlaget, dock till

högst 8,07 inkomstbasbelopp. För 2003 är inkomstbasbeloppet 40 900 kronor.

Tabell 5.23 Arbetsgivaravgifter och egenavgifter m.m.

Procent

Avgift	Arbetsgivare	Egenföretagare
Sjukförsäkring	11,08	11,81 ¹
Efterlevandepension	1,70	1,70
Ålderspension	10,21	10,21
Föräldraförsäkring	2,20	2,20
Arbetskadeförsäkring	0,68	0,68
Arbetsmarknad	3,70	1,16
Allmän löneavgift	3,25	3,25
Summa avgifter	32,82	31,01
Särskild löneskatt	24,26	24,26

¹ För 3 och 30 dagars karenstid gäller 9,25 respektive 7,42 procent.

5.7.2 Skatt på kapital

Hushållens kapitalinkomster

Skatt på kapitalinkomster betalas av fysiska personer och dödsbon. Statlig inkomstskatt tas ut med en skattesats om 30 procent på kapitalinkomster. Beskattningen kan delas in i två huvudgrupper: löpande avkastning och kapitalvinster. Löpande avkastning är bl.a. räntor och utdelningar på aktier, medan en kapitalvinst är en realiserad värdestegring.

Bolagens inkomstskatt

Skattskyldiga är bl.a. aktiebolag, ekonomiska föreningar, stiftelser, sparbanker, föreningsbanker och svenska värdepappersfonder. Den statliga inkomstskatten uppgår till 28 procent av den beskattningsbara inkomsten. Undantaget är värdepappersfonderna där skatten är 30 procent av underlaget.

Skattesystemet är så utformat att företagen har tillgång till olika reserveringsmöjligheter. Avsättning till periodiseringsfond medges med 25 procent av inkomsten. Senast det sjätte beskattningsåret efter det att avsättningen gjordes måste medlen återföras till beskattning. Därigenom kan företag utjämna beskattningen över tiden. Vid en realränta på 3 procent kan den effektiva skattesatsen beräknas till 26,56 procent.

Avkastningsskatt

Pensionssparande och sparande i kapitalförsäkringar beskattas genom en avkastningsskatt på den sparade förmögenheten. Skatten baseras på en schablonmässigt beräknad avkastning som utgörs av kapitalunderlaget multiplicerat med den genomsnittliga statslåneräntan året före beskattningsåret. För kapital som hör till pensionsförsäkringar tillämpas en skattesats på 15 procent, och för dito till kapitalförsäkringar en skattesats på 27 procent.

Fastighetsskatt

Skatt utgår på fastighet som taxerats som småhusenhet, hyreshusenhet, industrienhet inklusive elproduktionsenhet eller lantbruksenhet om det på lantbruksenheten finns vad som vid fastighetstaxeringen betecknas som småhus eller mark för småhus. Från skatteplikt undantas fastighet som året före taxeringsåret inte varit skattepliktig enligt fastighetstaxeringslagen. Skattskyldig är ägare till fastigheten. Skattesatserna för olika slag av fastigheter inkomståret 2003 redovisas i tabell 5.24.

Tabell 5.24 Skattesatser för olika slag av fastigheter

Procent

Slag av fastighet	Skattesats
Småhus	1,0
Hyreshus, bostadsdel	0,5
Hyreshus, lokaler	1,0
Industrienhet	0,5

Skatten utgår på fastighetens taxeringsvärde, vilket skall motsvara 75 procent av fastighetens marknadsvärde. Med marknadsvärde avses det pris fastigheten sannolikt betingar vid en försäljning.

För småhus och hyreshus fastställs ett värdeår som normalt motsvarar det år då fastigheten färdigställs. Värdeåret kan dock förändras vid ombyggnader. De fem första åren efter värdeåret utgår ingen fastighetsskatt och för de därpå följande fem åren utgår endast halv fastighetsskatt.

En begränsningsregel för fastighetsskatten har införts fr.o.m. inkomståret 2001. Den innebär i huvudsak att ett hushåll, under vissa förutsättningar, skall betala maximalt fem procent av inkomsten i fastighetsskatt.

Förmögenhetsskatt

Skattskyldiga till förmögenhetsskatt är bl.a. fysiska personer bosatta i Sverige. Skattskyldigheten omfattar all skattepliktig förmögenhet i Sverige och i utlandet.

Förmögenhetsskatt för juridiska personer betalas dels av svenska föreningar och samfund till den del medlemmarna inte har del i förmögenheten genom sin andel, dels av svenska stiftelser.

Fribelopp och skattesatser redovisas i tabell 5.25. Förmögenhetsskatten tas ut på den del av den skattepliktiga förmögenheten som överstiger fribeloppet.

Tabell 5.25 Förmögenhetsskatt

Kronor och procent

	Fribelopp	Skattesats
Fysiska personer		
Enskild person	1 500 000	1,5
Sambeskattade	2 000 000	1,5
Juridiska personer		
Familjestiftelser	900 000	0,15
Övriga skattskyldiga	25 000	0,15

Arvsskatt

Skattskyldig är den som förvärvar egendomen. Befriade från arvsskatt är bland andra staten och vissa stiftelser. Arvsskatt utgår på värdet av den skattskyldiges lott och beräknas efter en progressiv skatteskala, som beror på vilken av tre olika skatteklasser den skattskyldige tillhör. I tabell 5.26 anges arvsskatten för de olika skatteklasserna.

Tabell 5.26 Arvsskatt för olika skatteklasser

Kronor och procent

Skattepliktig lott, klass I		Arvsskatt
0 – 300 000		10 %
300 000 – 600 000	30 000 + 20 %	inom skiktet
600 000 –	90 000 + 30 %	inom skiktet
Skattepliktig lott, klass II		Arvsskatt
0 – 70 000		10 %
70 000 – 140 000	7 000 + 20 %	inom skiktet
140 000 –	21 000 + 30 %	inom skiktet
Skattepliktig lott, klass III		Arvsskatt
0 – 90 000		10 %
90 000 – 170 000	9 000 + 20 %	inom skiktet
170 000 –	25 000 + 30 %	inom skiktet

Till klass I hänförs bland andra make, sambo, barn, avkomling till barn, make och sambo till barn och make eller sambo till avlidet barn. Till klass II hänförs annan än sådan som avses i klass I eller klass III som t.ex. förälder, syskon, syskonbarn eller någon som inte är besläktad med den avlidne eller givaren. Till klass III hänförs bl.a. förvärv genom testamente som tillfaller stiftelse eller sammanslutning som har ett visst allmännyttigt ändamål.

Skatten beräknas efter att ett grundavdrag har gjorts. Vid beskattningen är grundavdraget för den efterlevande maken eller sambon 280 000 kronor och för övriga i klass I är grundavdraget 70 000 kronor. För arvs- eller testamentslott som beskattas enligt klass II och klass III är grundavdraget 21 000 kronor.

Gåvoskatt

Gåvoskatt utgår på egendom som förvärvas genom gåva. Skattskyldig är den som förvärvar egendomen. Befriade från gåvoskatt är bland andra staten och vissa stiftelser eller sammanslutningar som har ett visst allmännyttigt ändamål. För gåvoskatt gäller samma klasser och skattesatser som för arvsskatten. Grundavdraget är dock alltid 10 000 kronor.

Stämpelskatt

Stämpelskatt utgår på förvärv av fast egendom och tomträtter samt vid beviljande av inteckningar. Vid förvärv är skatten 1,5 procent av egendomens värde. Förvärvas egendomen av en juridisk person är dock skatten med vissa undantag 3 procent. Vid inteckning är skatten 2 procent av inteckningsbeloppet för fast egendom och tomträtt, 1 procent för luftfartyg och näringsverksamhet samt 0,4 procent för skepp.

5.7.3 Konsumtionsskatter

Mervärdesskatt

Mervärdesskatt utgår på värdet av omsatta och skattepliktiga varor och tjänster. Skattskyldig är den som har skattepliktig omsättning av varor och tjänster, import av skattepliktiga varor samt den som gör ett gemenskapsinternt förvärv av

varor. Skatt tas ut i varje led, varvid den som är skattskyldig har avdragsrätt för den skatt som betalats till leverantör. Detta medför att det endast är mervärdet som beskattas i varje produktions- eller distributionsled. Omsättning av alla varor och tjänster är, om inte annat särskilt stadgas, skattepliktig.

- Huvudregeln är att mervärdesskatt utgår med 25 procent av beskattningsunderlaget. Från denna regel gäller följande undantag:
- 12 procent för livsmedel, hotell och camping, transport i skidliftar, konstnärs försäljning av egna konstverk, import av konstverk, samlarföremål och antikviteter,
- 6 procent för allmänna nyhetstidningar (dagstidningar) och tidskrifter, personbefordran, entréavgifter till konserter, cirkus-, biograf-, teater-, opera- eller balettföreställningar, djurparker, biblioteks- och museiverksamhet, vissa immateriella rättigheter, idrottslig verksamhet, böcker, broschyrer och liknande samt kartor.

Vid beräkning av skatten som en del av försäljningspriset motsvaras de tre olika skattesatserna av 20,00, 10,71 respektive 5,66 procent.

Skatt på energi

Energiskatt utgår på elkraft och vissa bränslen som kolbränslen, petroleumkoks, bensin, fotogen, motorbrännolja, eldningsolja, råttolja, naturgas, metan och gasol samt andra oljeprodukter, med undantag för smörjolja och smörjfetter. Dessutom skall energiskatt i vissa fall erläggas för andra produkter om en sådan produkt används som motorbränsle eller för uppvärmning. Energiskatten på bensin och högbeskattade oljor är differentierad med hänsyn till deras miljöegenskaper.

Som ett led i den gröna skatteväxlingen höjdes koldioxidskatten på vissa bränslen med 12 öre per kg från den 1 januari 2003. För bensin och dieselolja sänktes energiskattesatserna lika mycket som koldioxidskattesatserna höjdes. För att inte stimulera till ökad elanvändning för uppvärmning när koldioxidskatten höjdes så justerades energiskatten på el upp med 2,5 öre per kWh. Samtliga energi- och koldioxidskattesatser har från årsskiftet dessutom justerats till följd av förändringen i konsument-

prisindex. Några av skatterna på energi redovisas i tabell 5.27.

Tabell 5.27 Vissa skattesatser på energi

Bensin	4,71	kronor/liter
Dieselolja, miljöklass 1	3,18	kronor/liter
Eldningsolja	2 894	kronor/m ³
Elektrisk kraft		
hushåll i Norrland	16,80	öre/KWh
hushåll i övriga landet	22,70	öre/KWh
el-, gas-, värmeförsörjning	20,20	öre/KWh
industri	0	öre/KWh

Tobaksskatt

Tobaksskatt skall betalas för tobaksvaror som tillverkas i Sverige, som förs in eller tas emot från ett annat EG-land eller som importerats från tredje land. Tobaksskatt utgår på cigaretter, cigarrer, cigariller, röktobak, tuggtobak och snus. Den 1 mars 2003 infördes en miniminivå vid beskattning av cigaretter motsvarande 90 procent av den sammanlagda punktskatten på cigaretter i den mest efterfrågade priskategorin, vilket innebar att skatten på s.k. lågpriscigaretter höjdes. I tabell 5.28 redovisas de skattesatser som gäller för 2003.

Tabell 5.28 Skattesatser för olika tobakslag

Cigaretter	
– styckskatt	0,20 kronor/st
– värderelaterad skatt, procent av detaljhandelspriset	39,2 %
– miniminivå, procent av punktskatt på mest sålda priskategorin	90 %
Cigarrer och cigariller	0,56 kronor/st
Röktobak	630 kronor/kg
Snus	123 kronor/kg
Tuggtobak	201 kronor/kg

Alkoholskatt

Alkoholskatt skall betalas för öl, vin och andra jästa drycker, mellanklassprodukter samt för etylalkohol som tillverkas inom landet, som förs in eller tas emot från annat EG-land eller som importerats från tredje land. De skattesatser som gäller 2003 redovisas i tabell 5.29.

Tabell 5.29 Skattesatser för olika alkoholslag

Volymprocent

Öl	Skatt/liter och volymprocent
Över 2,80	1,47 kronor
Vin	Skatt/liter
2,25 – 4,50	7,58 kronor
4,50 – 7,00	11,20 kronor
7,00 – 8,50	15,41 kronor
8,50 – 15,00	22,08 kronor
15,00 – 18,00	45,17 kronor
Mellanklassprodukter	Skatt/liter
1,20 – 15,00	27,20 kronor
15,00 – 22,00	45,17 kronor
Etylalkohol	Skatt/liter ren alkohol
Över 1,20	501,41 kronor

Skatt på vägtrafik

Fordonsskatt tas ut på motorcyklar, personbilar, lastbilar, bussar, trafiktraktorer, tunga terrängvagnar, motorredskap och släpvagnar, om de är eller bör vara upptagna i trafikregistret och inte är avställda (skattepliktiga fordon). Släpvagnar som dras av motorredskap eller av tunga terrängvagnar är skattepliktiga endast i vissa fall. Traktorer som används uteslutande inom jordbruket är inte skattepliktiga.

Fordonsskatten beräknas efter fordonets skattevikt. Skattevikten är för personbil, motorcykel, traktor och motorredskap lika med tjänstevikten och för buss, lastbil, tung terrängvagn och annan släpvagn än påhängsvagn i princip lika med totalvikten. Särskilda bestämmelser gäller beträffande beräkningen av skattevikten för påhängsvagnar. Fordonsskattens storlek är beroende av bl.a. fordonsslag, drivmedelslag och antal hjulaxlar. I tabell 5.30 redovisas fordonsskatten för ett urval fordonstyper.

Tabell 5.30 Vissa fordonsskatter

Kronor per år

Fordonstyp	Skattevikt (tjänstevikt)	
Personbilar	≤ 900 kg	Per 100 kg däröver
Dieseldrivna	2 245	569
Ej dieseldrivna	585	149
Motorcyklar	≤ 75 kg	> 75 kg
	110	137

I vissa glesbygdskommuner är fordonsskatten för personbilar, vars ägare är bosatta i kommunen, nedsatt med 384 kronor per år.